

Biuletyn

informacyjny

11-12/2016

#DobryRokwRolnictwie

**Obszar I. Wspólna polityka rolna
i współpraca międzynarodowa**

**Obszar II. Konkurencyjność rolnictwa i gospodarki
żywnościowej oraz bezpieczeństwo żywności**

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Drodzy Czytelnicy!

Święta Narodzenia Pańskiego mają w naszej kulturze szczególne znaczenie.

Przy wigilijnym stole gasną spory, wszyscy stają się dla siebie życzliwi. Życzę aby w Państwa domach tak właśnie było.

Życzę również aby wspaniałości polskiej kuchni nie przestonily idei tych radosnych świąt, a wyjątkowa atmosfera pojednania i wzajemnej życzliwości pozostała na długo, do następnej Wigilii.

*Krzysztof Jurgiel
minister rolnictwa i rozwoju wsi*

W numerze:

MRiRW

#DobryRokwRolnictwie	4
Obszar I. Wspólna polityka rolna i współpraca międzynarodowa	5
1.1. Aktywny udział Polski w negocjacjach Światowej Organizacji Handlu (WTO) oraz umowy handlowej USA-UE (TTIP)	5
1.2. Aktywna polityka państwa na rzecz kształtowania korzystnej dla Polski Wspólnej Polityki Rolnej UE	6
1.3. Zapewnienie warunków równej konkurencji na rynkach światowych	11
1.4. Przegląd WPR w 2016 roku oraz wizja WPR i PS UE po 2020 roku z punktu widzenia Polski	12
1.5. Uproszczenie procedur i zapewnienie skutecznych mechanizmów umożliwiających efektywne wykorzystanie środków WPR na lata 2015-2020	13
Obszar II. Konkurencyjność rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz bezpieczeństwo żywności	14
2.1. Zbudowanie konkurencyjnego sektora zrównoważonej produkcji rolnej	14
2.2. Wzrost efektywności ekonomicznej i produktywności gospodarki rolno-żywnościowej	17
2.3. Zwiększenie dochodowości w rolnictwie oraz wzrost dochodów mieszkańców wsi	21
2.4. Poprawa bezpieczeństwa żywności i jej jakości oraz rynkowe ukierunkowanie produkcji	23
2.5. Wzmocnienie procesów integracji poziomej i pionowej na rynku rolnym	27
2.6. Postęp biologiczny w produkcji rolnej oraz rozwój doświadczalnictwa terenowego.	27
2.7. Wzmocnienie rozwoju społeczeństwa informacyjnego na obszarach wiejskich	29
2.8. Promocja i marketing artykułów rolnych	29
2.9. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji produktów tradycyjnych i regionalnych	31
2.10. Wyrównanie szans działalności gospodarstw rolnych na rynku pod kątem jakości produkcji i uzyskiwanych wyników w obliczu zmian klimatu i klęsk żywiołowych	32
2.11. Utworzenie i wdrożenie systemu sprzedaży bezpośredniej i produktów lokalnych przez rolników prowadzących małe gospodarstwa rolne	32
2.12. Wspieranie stabilizacji i rozwoju rynków rolnych	33
2.13. Unowocześnienie dotychczas stosowanych metod przechowywania i przetwórstwa produktów rolno-spożywczych w celu poprawy jakości żywności	39
2.14. Wprowadzenie mechanizmów Europejskiego Partnerstwa Innowacyjnego	39

Zdaniem ministra

Krzysztof Jurgiel, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Obejmując 16 listopada 2015 roku stanowisko Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wiedziałem, że skala zadań i ich trudność jest doprawdy duża.

Polskie rolnictwo było lekceważone. Doprowadziło to do kryzysu na prawie wszystkich rynkach rolnych. Pogłębiły się obszary biedy i wykluczenia społecznego.

Nasz rząd, jak żaden poprzedni, ma dokładnie opisaną politykę rolną, która jest spójna z polityką wobec obszarów wiejskich. Celem strategicznym polityki rolnej jest ochrona i rozwój rodzinnych gospodarstw rolnych.

Na podstawie Programu Rolnego PiS w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi powstał Program Działań na lata 2015-2019.

Na początku kadencji podjąłem pilną decyzję o wstrzymaniu sprzedaży państwowej ziemi. Rolnicy długo na to czekali. Z końcem kwietnia 2016 roku wdrożyliśmy w życie ustawę o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Po wyborczej porażce jesienią 2015 roku koalicja PO-PSL pozostawiła nieprzygotowany system informacyjny do obsługi dopłat bezpośrednich. Pilnie podjęte działania i dobrze zorganizowana praca Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa sprawiły, że

zaliczki wypłacono na czas, a przy tym środki finansowe przeznaczone na nie wzrosły z 1,4 mld zł do 2,68 mld zł.

Wobec trudnej sytuacji na rynkach rolnych, kiedy rolnikom brakuje pieniędzy, Rząd zdecydował o przeprowadzeniu wielkiej operacji finansowej – przyspieszonej wypłacie zaliczek do wszystkich rodzajów płatności i to w wysokości 70 proc. całkowitej kwoty. Do końca listopada na konta rolników trafiło 10,2 mld zł.

Od kilku lat trwa kryzys na prawie wszystkich rynkach rolnych. Kryzys najbardziej odbija się w produkcji mleka i wieprzowiny, ale jego skutki odczuwają też producenci zbóż i sadownicy. Prowadząc aktywną działalność na forum UE udowodniłem, że można nasze interesy przeforsować. Już w grudniu 2015 roku, na posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa wskazałem na konieczność pilnych działań. W lutym 2016 roku przekazałem polskie postulaty w sprawie przeznaczenia środków finansowych w ramach nadzwyczajnego wsparcia dla producentów trzody chlewnej i mleka. Pozyskiwanie sojuszników dla polskiego stanowiska, m.in. państw Grupy Wyszehradzkiej oraz Trójkąta Weimarskiego doprowadziło do uruchomienia pomocy finansowej na sumę około 300 mln zł z budżetu krajowego

i UE. Dalsze starania i naciski poskutkowały zwiększeniem pomocy i w lipcu br. został ogłoszony, długo oczekiwany, pakiet wsparcia w wysokości 350 mln euro. KE zezwoliła też na wykorzystanie koperty krajowej na sumę 22,67 mln euro. Bierność cechująca poprzednią ekipę rządzącą – na tym tle – była nad wyraz kompromitująca. Sytuacja uległa zdecydowanej poprawie.

Szanowni Państwo!

Główną zasadą poprzedniej ekipy rządzącej był model polaryzacyjno-dyfuzyjny rozwoju kraju, który pogłębiał dysproporcje między miastem i wsią. Rząd Prawa i Sprawiedliwości powrócił do polityki zrównoważonego rozwoju. Po raz pierwszy od 1989 roku rolnictwo, przemysł przetwórczy oraz rozwój obszarów wiejskich zostały postawione jako strategiczne zadania państwa.

Umieszczenie w jednym z filarów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju obszernego zestawu zadań zapisanych w Pakcie dla Obszarów Wiejskich otwiera nowe, obiecujące perspektywy służące polepszeniu jakości życia mieszkańców wsi i mniejszych miast.

Spełniając obietnicę wyborczą, pod koniec marca 2016 roku rząd przyjął projekt ustawy o ubezpieczeniach roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich. Na jej mocy, w przyszłym roku, na uzupełnienie składek rząd przeznaczy 917 mln zł.

Polska była dotąd jednym z nielicznych państw UE, które nie dbały o umocnienie pozycji rolnika w całym łańcuchu żywnościowym. Pod koniec lipca 2016 roku do Sejmu trafił projekt ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Do umocnienia pozycji rolnika w łańcuchu żywnościowym przyczyni się też ustawa o spółdzielniach rolników.

Wkrótce zostanie wdrożona, długo oczekiwana przez rolników i konsumentów, ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników. Stworzy ona dogodne ramy do prowadzenia ułatwionej sprzedaży przetworzonych płodów rolnych z własnego gospodarstwa.

Przygotowany został projekt ustawy o funduszach ochrony przychodów rolniczych, z których, w określonych sytuacjach, będą mogli korzystać rolnicy indywidualni, jak też zrzeszeni w grupach producenckich.

Opracowaliśmy ponadto ustawę, która pozwala na dobrowolne oznakowanie przez zakłady przetwórcze wyrobów informacją „Produkt polski” oraz Program rozwoju głównych rynków rolnych na lata 2016-2020, jako koncepcji długofalowego działania na rzecz krajowego sektora rolno-spożywczego.

Od listopada 2015 roku uzyskaliśmy dostęp do 29 rynków zbytu praktycznie na wszystkich kontynen-

tach, m.in. polskie jabłka już są dostarczane do Chin i Indii.

Reformujemy system urzędowej kontroli żywności. Od stycznia 2018 roku powstanie Państwowa Inspekcja Bezpieczeństwa Żywnościowego, co poprawi skuteczność nadzoru, zmniejszy uciążliwości związane z kontrolą dla małych i średnich firm oraz pozwoli bardziej racjonalnie wykorzystać środki publiczne.

Kolejnym krokiem w kierunku zmniejszenia biurokracji i realnej pomocy rolnikom będzie likwidacja Agencji Nieruchomości Rolnych i Agencji Rynku Rolnego. Ich zadania przejmie Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, natomiast funkcje płatnicze ARR zostaną przekazane do ARiMR.

Od sierpnia 2016 roku wszystkie wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego podlegają Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi. To kolejna realizacja postulatów płynących od dawna ze wsi, by usprawnić doradztwo i uwolnić je od wpływu lokalnej polityki.

Trwają prace nad Paktem dla Obszarów Wiejskich. Doprowadzimy do tego, że wieś będzie atrakcyjnym miejscem do pracy i rozwoju rodzin, z wielofunkcyjnym rolnictwem, małą i średnią przedsiębiorczością, infrastrukturą techniczną oraz kulturalną.

Pilnym problemem do rozwiązania, który pozostał po naszych poprzednikach jest afrykański pomór świń (ASF). W celu łagodzenia skutków ASF wdrożyliśmy w życie dwie specustawy rządowe: pierwsza ułatwia zagospodarowanie zdrowego mięsa wieprzowego z obszaru występowania ASF, druga usprawnia działania Inspekcji Weterynaryjnej.

Szanowni Państwo!

Premier Rzeczypospolitej Polskiej Pani Beata Szydło, w exposé podkreślała potrzebę uważnego słuchania społeczeństwa, zwrócenia się do ludzi w postawie dialogu i służby. Dlatego już w kwietniu powołałem Radę Dialogu Społecznego, w której skład wchodzi przedstawiciele ponad 100 organizacji.

Łącznie, Sejm RP uchwalił 14 ustaw w zakresie działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi a nad 7 kolejnymi toczą się prace. Rada Ministrów przyjęła 15 rozporządzeń, a Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podpisał ich 141. W resorcie trwają prace nad 10 projektami ustaw, 4 projektami rozporządzeń Rady Ministrów i 36 projektami rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Dzisiaj przedstawiam uczciwy obrachunek tego, co zrobiliśmy w ciągu minionego roku. W rolnictwie taka perspektywa to mało. Nasz program zmian rozłożony jest na wiele lat. Rząd PiS wypełni obietnice wyborcze. Dotrzyma słowa. Nie zatrzymamy się w pracy dla Polski. I to jest nowa jakość w polityce.

#DobryRokwRolnictwie

Po raz pierwszy od 1989 roku za sprawą rolnictwa, gospodarki żywnościowej i obszarów wiejskich odpowiada całą Rząd. Kwestie związane z tym obszarem gospodarki znalazły się w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, jako jeden ze strategicznych celów państwa.

Pół roku temu przedstawione zostało szczegółowe sprawozdanie z podejmowanych działań.

W tym numerze Biuletynu Informacyjnego przedstawiamy pierwszą część (Obszar I i Obszar II) bilansu pierwszego roku po zmianie władzy.

Przygotowanie do przejścia władzy i bardzo szerokie konsultacje społeczne dało podstawy do opracowania szczegółowego Programu Działań MRiRW na lata 2015-2019. Jest to realizacja Programu Rolnego PiS, słuchania głosów mieszkańców terenów wiejskich, słuchania głosów wyborców.

Nasz Wielki Rodak, Jan Paweł II mówił: „...spraw rolnictwa nie można odrywać od reform całego systemu gospodarczego, ale

też wszyscy czują, że ta dziedzina, nie tylko zresztą w naszej Ojczyźnie, wymaga szczególnej ochrony, współpracy wielu sektorów i solidarności wszystkich środowisk, a nade wszystko wymaga zabezpieczenia wolnej inicjatywy samych rolników. Wszyscy wiemy, jak wiele jest trudnych spraw do rozwiązania. Trzeba, by był słyszany w państwie i respektowany gospodarski głos rolnika”.

Wysłuchując się w ten głos staramy się realizować zawarte w nim treści.

Minął rok. Na kolejnych stronach Biuletynu Informacyjnego składamy szczegółową informację o działaniach podejmowanych w resorcie rolnictwa. W tym numerze omówione zostały wszystkie podejmowane inicjatywy legislacyjne i decyzje w dwóch pierwszych obszarach.

Ucywilizowana została kwestia obrotu państwową ziemią rolną. Wzmocniona została pozycja rolnika w łańcuchu żywnościowym, przyjęte zostały założenia reformy służb odpowiedzialnych za bezpie-

czeństwo żywności oraz agencji i instytucji obsługujących rolnictwo. Wprowadzane są regulacje dotyczące ułatwienia sprzedaży żywności wytworzonej przez rolników z produktów pochodzących z własnego gospodarstwa.

W ciągu roku nowych rządów, dzięki intensywnej pracy służb dyplomatycznych, skutecznych rozmów dwu- i wielostronnych, ciężkiej pracy inspekcji odpowiedzialnych za kwestie weterynaryjne i fitosanitarne, uzyskaliśmy dostęp dla naszych produktów rolno-spożywczych do 29 rynków zbytu.

Co istotne, przywrócony został pakiet ubezpieczeń upraw rolnych, a środki na dopłaty do tych ubezpieczeń będą wynosiły w przyszłym roku 917 mln złotych.

Z szacunku dla Wyborców wszystkie podejmowane działania zostały opisane i szeroko przedstawione w specjalnym opracowaniu dostępnym na stronie internetowej ministerstwa. Bieżący numer Biuletynu Informacyjnego zawiera ich obszerny skrót.

OBSZAR I WSPÓLNA POLITYKA ROLNA I WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

1.1. AKTYWNY UDZIAŁ POLSKI W NEGOCJACJACH ŚWIATOWEJ ORGANIZACJI HANDLU (WTO) ORAZ UMOWY HANDLOWEJ USA-UE (TTIP)

Aktywny wkład MRiRW w działania na forum krajowym oraz unijnym, dotyczące prowadzonych przez Komisję Europejską negocjacji Negocjacje WTO oraz negocjacje TTIP z USA

MRiRW brało aktywny udział w procesie wypracowania stanowiska Polski na negocjacje w ramach WTO oraz kolejne rundy negocjacji Umowy TTIP z USA. W szczególności, resort opracował poniższe stanowiska:

- MRiRW sprzeciwiło się eliminacji subsydiów eksportowych, które stanowiły potencjalny instrument możliwy do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych;
- w ramach konsultacji KE z krajami członkowskimi UE nt. stanowiska UE w sprawie określenia zakresu i programu prac WTO, MRiRW sprzeciwiło się propozycji KE uznania wsparcia wewnętrznego w rolnictwie jako priorytetowego obszaru dalszych negocjacji;
- w ramach konsultacji KE z krajami członkowskimi nt.

MRiRW brało udział w wypracowaniu stanowiska Polski na negocjacje w ramach WTO oraz kolejne rundy negocjacji Umowy TTIP z USA

stanowiska w negocjacjach TTIP resort dąży do wyłączenia z pełnej liberalizacji produktów wrażliwych, ochrony unijnych standardów jakości i bezpieczeństwa żywności, uwzględnienia różnic w wymogach, a tym samym kosztach produkcji, między rolnictwem UE i USA.

Stanowisko Ministra Rolnictwa było prezentowane m.in. na forum unijnym (Rada UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa) oraz krajowym.

■ Negocjacje UE-Mercosur

MRiRW aktywnie uczestniczyło w dyskusji dotyczącej przygotowanej przez KE oferty taryfowej UE w związku z decyzją KE o wznowieniu negocjacji umowy o wolnym handlu UE-Mercosur. Na wniosek MRiRW, Polska sprzeciwiła się włączeniu kontyngentów taryfowych (TRQ) i innych koncesji na wrażliwe produkty do oferty UE. W opinii resortu taka oferta powinna być poprzedzona przedstawieniem przez KE analizy skumulowanego wpływu na sektory rolne państw członkowskich, dotychczas udzielonych koncesji i tych planowanych w ramach obecnie negocjowanych FTA. Stanowisko Polski w tym zakresie poparty również inne kraje UE. Pomimo tego Komisja Europejska, dokonała wymiany ofert taryfowych z Mercosurem w maju br. Uwagi Polski i innych krajów zostały częściowo uwzględnione przez KE. Po otrzymaniu oferty Mercosuru, MRiRW przygotowało kolejne stanowisko, które zostanie przekazane do MR oraz KE. Będzie też podstawą do aktywnego włączenia się Polski w przygotowanie ewentualnego wspólnego stanowiska grupy państw członkowskich.

■ Przygotowania do podpisania Umowy CETA UE-Kanada

MRiRW przeanalizowało projekt Umowy CETA UE-Kanada, uwzględniając ekspertyzę przygotowaną w listopadzie 2015 r., na zlecenie Ministerstwa, przez Instytut Badań Rynku, Koniunktur i Konsumpcji. Szczegółowe wnioski z tej analizy, w tym zastrzeżenia do niektórych fragmentów CETA, były prezentowane przez MRiRW w dyskusji na forum Rady Ministrów, a także odzwierciedlone w dokumentach rządowych, przygotowanych przez wiodące Ministerstwo Rozwoju. Rada Ministrów zdecydowała w październiku br. o poparciu Polski dla projektów Decyzji Rady w sprawie zawarcia Umowy CETA. W projekcie Stanowiska Rządu RP, rozpatrywanym obecnie na Komitecie do Spraw Europejskich, zostały odnotowane zastrzeżenia MRiRW dotyczące m.in. braku klauzuli ochronnej, daleko idącej liberalizacji importu pszenicy, współpracy UE-Kanada w obszarze biotechnologii oraz niewystarczającej przejrzystości procesu negocjacji. Stanowisko Rządu stwierdza, że ww. elementy nie powinny być powtórzone w negocjacjach umów handlowych z partnerami o większym niż Kanada potencjale gospodarczym i eksportowym. MRiRW angażuje się również w wyjaśnianie opinii publicznej wątpliwości dotyczących skutków CETA dla sektora rolnego.

■ Propozycja Komisji Europejskiej przyznania dodatkowych kwot taryfowych Ukrainie

We wrześniu br. KE przedstawiła propozycję rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przyznania Ukrainie dodatkowych koncesji taryfowych, w tym bezcłowych kontyngentów taryfowych na niektóre towary rolne, obok koncesji wynikających z Umowy DCFTA UE-Ukraina. MRiRW przekazało Komitetowi do spraw europejskich stanowisko sprzeciwiające się ww. propozycji, które było również przekazywane wielokrotnie także wcześniej w ramach nieformalnych konsultacji. Na chwilę obecną Rząd nie podjął jeszcze decyzji w tej sprawie. Wiodącym resortem dla tego zagadnienia jest Ministerstwo Rozwoju.

1.2. AKTYWNA POLITYKA PAŃSTWA NA RZEC KSZTAŁTOWANIA KORZYSTNEJ DLA POLSKI WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ UE

■ Działania na rzecz uelastycznienia przepisów unijnych dotyczących mechanizmu redukcji płatności

Polska postuluje wprowadzenie przepisu umożliwiającego państwom członkowskim rewizję decyzji dotyczącej mechanizmu redukcji płatności (redukcja jednolitej płatności obszarowej przekraczającej 150 tys. EUR o przynajmniej 5%). W naszej opinii umożliwienie państwom członkowskim dostosowania sposobu implementacji tego mechanizmu do zmieniających się uwa-

Resort rolnictwa aktywnie uczestniczy w kształtowaniu korzystnej dla Polski Wspólnej Polityki Rolnej UE

runkowań rynkowych, sprzyjałoby budowaniu bardziej efektywnej polityki rolnej UE. Propozycję odpowiedniej zmiany przepisów Minister Rolnictwa przedstawił pisemnie w sierpniu Komisarzowi ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

■ Aktualizacja przepisów dotyczących zasady wzajemnej zgodności

Resort w sposób ciągły monitoruje zmiany przepisów wchodzących w zakres zasady wzajemnej zgodności. Od listopada 2015 r. znowelizowano obwieszczenia MRiRW w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy oraz rozporządzenia MRiRW w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności, oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom. Zmiany były związane z opublikowaniem decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2016/260 z dnia 23 lutego 2016 r., która uchyliła przyznane Polsce odstępstwo dotyczące wyłączenia gospodarstw utrzymujących nie więcej niż jedną swinie, z przeznaczeniem na własne potrzeby, z konieczności rejestracji siedziby stada. Ponadto w chwili obecnej procedowany jest projekt ww. obwieszczenia MRiRW w związku z koniecznością dostosowania wymogów wzajemnej zgodności m.in. w zakresie identyfikacji i rejestracji świń.

■ Uproszczenia w ramach PROW na lata 2014-2020

Polska przedstawiła następujące propozycje uproszczeń przepisów UE zgłaszane w ramach prac na posiedzeniach Komitetu ds. Rozwoju Obszarów Wiejskich (RDC):

- zmiany przepisów rozporządzenia wykonawczego Komisji nr 808/2014:
  - ✓ dotyczących obowiązku beneficjentów działań obszarowych PROW 2014-2020 w zakresie informowania opinii publicznej o pomocy otrzymanej z EFRROW. Polska zaproponowała wyłączenie z ww. obowiązku informacyjnego działań obszarowych PROW 2014-2020,
  - ✓ w zakresie informowania opinii publicznej o pomocy otrzymanej z EFRROW dla pozostałych wymaganych operacji. Polska zaproponowała zwiększenie pułapu wsparcia, od którego beneficjent zobowiązany byłby do promocji i reklamy wspartych operacji,.
  - ✓ umożliwienie trzykrotnej modyfikacji PROW w ciągu roku kalendarzowego,
  - ✓ wykreślenie obowiązku wykonywania pierwszej ewaluacji Programu w 2017 roku;
- zmiana w podejściu do sposobu przekazywania pierwszego sprawozdania rocznego;
- zobowiązania dotyczące sprawozdawczości dla EPI powinny być zawarte w krajowych przepisach wdrażających działanie, a także w treści umowy, zawieranej indywidualnie z każdą grupą.

Równolegle Minister przekazał do KE projekt zmian PROW 2014-2020 o charakterze merytorycznym, fi-

nansowym oraz technicznym, w tym elementu dot. uproszczeń. Został on zaakceptowany. Jednocześnie w celu zapewnienia skuteczności działań, MRiRW prowadziło współpracę z europosłami w zakresie korzystnego dla Polski kształtu WPR, w szczególności w części dotyczącej rozwoju obszarów wiejskich. Do końca 2016 r. Ministerstwo Rolnictwa zamierza przedstawić KE kolejny pakiet zmian PROW 2014-2020, który w szczególności uwzględni będzie dalsze elementy uproszczeń we wdrożeniu polityki rozwoju obszarów wiejskich.

■ Działania na rzecz zapewnienia odpowiedniego budżetu wspólnej polityki rolnej UE w obecnej i przyszłej perspektywie finansowej UE

W styczniu 2016 r. Minister Rolnictwa powołał Zespół wspierający prace w zakresie przeglądu WPR w latach 2014-2020 i opracowania propozycji Polski dotyczących tej polityki po roku 2020. W wyniku dotychczasowych prac określono założenia polskiej wizji WPR, która ma zapewniać efektywną realizację celów traktatowych UE, w tym równe warunki konkurencji na jednolitym rynku, co wymaga m.in. zakończenia procesu wyrównania dopłat bezpośrednich pomiędzy państwami UE. Kwestia właściwych kierunków dalszej ewolucji WPR, odpowiedniego budżetu tej polityki, w tym jak najszybszego wyrównania dopłat bezpośrednich pomiędzy państwami członkowskimi, była kilkakrotnie prezentowana przez Ministra Rolnictwa na forum unijnym.

Zapewnienie odpowiedniej wysokości budżetu WPR oraz wyrównanie dopłat jest powiązane z negocjacjami wieloletniego budżetu UE, dlatego resort jest zaangażowany w prace międzyresortowego Zespołu ds. przeglądu Wieloletnich Ram Finansowych budżetu Unii Europejskiej na lata 2014-2020 i negocjacji Wieloletnich Ram Finansowych po 2020 roku przy Ministrze Spraw Zagranicznych. W ramach tych prac Minister Rolnictwa przedstawia postulaty zmierzające do wypracowania stanowisk rządowych. W efekcie działań resortu, kwestia wyrównania dopłat bezpośrednich włączona została do stanowiska rządu dotyczącego komunikatu KE dotyczącego przeglądu wieloletnich ram finansowych (COM (2016) 603).

■ Działania na poziomie UE na rzecz poprawy warunków rozwoju gospodarstw prowadzących produkcję żywności

W obszarze szeroko pojętej poprawy warunków rozwoju gospodarstw prowadzących produkcję żywności podjęto szereg działań na poziomie UE, w tym:

- uregulowanie wymagań weterynaryjnych dla funkcjonowania rzeźni mobilnych;
- wdrożenie do polskiego porządku prawnego odstępstw, o których mowa w rozporządzeniu (WE)

nr 999/2001 w zakresie umożliwienia oddzielania mięsa od głowy u bydła oraz usuwania rdzenia kręgowego w przypadku owiec i kóz w zakładach rozbioru wyznaczonych do tego celu;

- apelowanie do KE o podjęcie działań legislacyjnych, w celu umożliwienia uboju w gospodarstwie zwierząt, tj. świń, owiec, kóz, bydła, koni i zwierząt dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych, w celu wprowadzania niewielkich ilości świeżego mięsa na rynek lokalny, na zasadach podobnych jak w przypadku sprzedaży bezpośredniej w odniesieniu do drobiu, zajęczaków i zwierząt łownych. Działanie realizowane aktualnie na poziomie politycznym, m.in. podczas bilateralnych spotkań ministrów z przedstawicielami KE. Kwestia ta została również ujęta w Programie polskiego przewodnictwa w Grupie Wyszehradzkiej.

W wyniku ww. działań opracowano zmianę ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego. Obecnie projekt znajduje się na etapie uzgodnień wewnątrzresortowych.

Aktywność na forum Unii Europejskiej

■ Rada UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa

W trakcie roku prac w Radzie UE, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi poruszał szereg istotnych dla polskiego i unijnego rolnictwa tematów, w tym zgłaszał stanowiska Polski w zakresie prezentowanych przez KE dokumentów, przekazywał własne propozycje do uwzględnienia w pracach Rady, aktualnej Prezydencji bądź KE. Należy mieć na uwadze, że część efektów prac Ministra

Posiedzenie unijnej Rady Ministrów ds. Rolnictwa i Rybołówstwa z udziałem ministra Krzysztofa Jurgiewicza

w Radzie, z uwagi na ich interdyscyplinarny charakter, uwzględniono w dalszej części sprawozdania. Każde działanie Ministra poprzedzone jest wielomiesięcznymi pracami w Radzie, dyskusjami i prezentacją stanowisk. Niektóre z najważniejszych osiągnięć opisano poniżej.

Minister rolnictwa przedstawił wniosek dotyczący trudnej sytuacji na rynkach rolnych w związku z afry-

kańskim pomorem świń. Polska przypomniała, że skutki ekonomiczne, społeczne i gospodarcze ASF obejmują większy zasięg i trwają dłużej niż sama choroba. Dlatego unijna strategia jej zwalczania powinna być wyważona tak, aby nie potęgować negatywnych skutków ekonomicznych. Restrykcje związane z ASF powinny być nakładane na obszary administracyjne, na których choroba faktycznie występuje. Państwa członkowskie dotknięte chorobą nie mogą być traktowane uznaniowo i nie można im arbitralnie narzucać przedwczesnych rozwiązań, które rodzą poważne skutki społeczne i ekonomiczne. Nie należy zapominać, że to Polska bierze aktualnie na siebie cały ciężar zabezpieczenia UE przed dalszym szerzeniem się ASF z terytorium Ukrainy. W związku z tym, aby zapobiec rozprzestrzenieniu się wirusa, konieczne jest wsparcie strony ukraińskiej przez KE w wypracowaniu rozwiązań zmierzających do przygotowania programu zwalczania choroby.

Minister Rolnictwa zwrócił się z pisemnym wnioskiem do Komisarza Phila Hogana o przyznanie nadzwyczajnych środków wsparcia ze względu na rozszerzenie strefy objętej restrykcjami weterynaryjnymi z tytułu ASF, pomimo braku uzasadnienia sytuacją epizootyczną. Wprowadzone przez KE rozszerzenie obszaru objętego ograniczeniami spowodowało problemy producentów ze zbytem świń, a w przypadku sprzedaży drastyczne obniżenie cen.

Ponadto w konkluzjach Rady Europejskiej przyjętych na posiedzeniu w marcu br. uwzględniono trudną sytuację rolników działających w sektorze wieprzowiny i mleka, związaną ze spadkiem cen tych produktów. Zapis tych konkluzji jest zgodny z postulatami Polski w odniesieniu do konieczności podjęcia stosownych działań przez KE.

W nawiązaniu do trudnej sytuacji na rynkach rolnych i rosnących nowych wyzwań, jakie stają przed europejskim rolnictwem, Minister zwrócił uwagę Rady na kolejne utrudnienia, jakie może przynieść podjęcie zobowiązań w zakresie dalszych redukcji zanieczyszczeń powietrza. W związku z tym przedstawił wniosek dotyczący negocjowanej Dyrektywy NEC (w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczenia atmosferycznego oraz zmiany dyrektywy 2003/35/WE (COM (2013) 920) w zakresie potencjalnych skutków dla rolnictwa. Zwrócił uwagę na negatywny wpływ ww. dyrektywy na konkurencyjność sektora rolnego i bezpieczeństwo żywnościowe. Dążenie do zamknięcia prac nad dyrektywą NEC jest przedwczesne i należy ponow-

nie dokonać analizy potencjalnych skutków, jakie jej wdrożenie wywrze na sektor rolny.

W wyniku trwającej od grudnia 2015 r. dyskusji na temat trudnej sytuacji na rynkach produktów rolnych KE ogłosiła wdrożenie tzw. lipcowego pakietu pomocowego w kwocie 500 mln euro, który obejmował, m. in.: mechanizm ograniczania produkcji mleka, warunkową pomoc dostosowawczą, dobrowolne wsparcie związane z produkcją, wydłużenie okresu interwencji publicznej dla odtłuszczonego mleka w proszku po 30.09.2016 r., wydłużenie systemu dopłat do prywatnego przechowywania dla odtłuszczonego mleka w proszku i program wsparcia dla owoców i warzyw.

Polska podkreśliła, że ww. działania pomocowe muszą być tak skonstruowane, aby pomoc do rolników trafiła jak najszybciej. W zaproponowanym przez KE pakiecie nie podano wielu istotnych szczegółów, w tym dotyczących podniesienia stawek za wycofanie z rynku owoców i warzyw. Minister zaznaczył, że w ramach przeglądu Wieloletnich Ram Finansowych, w tym w ramach oceny WPR, oczekujemy równych warunków konkurencji dla polskich rolników.

W trakcie posiedzeń Rady, Polska przedstawiła najważniejsze postulaty z Oświadczenia Warszawskiego, przyjętego podczas spotkania Ministrów Rolnictwa Francji, Niemiec i Polski, które odbyło się w czerwcu br., w tym:

- uruchomienie kolejnego pakietu wsparcia bezpośredniego;
- zwiększenie zakresu działań interwencyjnych;
- podwyższenie poziomu pomocy *de minimis* do 30 tys. euro;
- podjęcie działań wspierających rozwój eksportu.

Dokument ten przekazano do Komisarza UE ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Podczas październikowej Rady, Minister Rolnictwa złożył wnioski dotyczące:

- wdrożenia kompleksowego programu wsparcia w sektorze wieprzowiny w Polsce;

Jest on związany ze skutkami rynkowymi stosowania restrykcji weterynaryjnych z uwagi na ASF. Polska podejmuje działania mające na celu zahamowanie rozprzestrzeniania się wirusa, co nie jest łatwe m.in. w związku z bliskością Białorusi i Ukrainy, gdzie jest on szeroko rozpowszechniony. Dlatego też wnioskowano o wykorzystanie wszystkich możliwych form wsparcia z budżetu UE rozwoju obszarów wiejskich i weterynaryjnych, celem ograniczenia skutków zaistniałej sytuacji. Wsparcie obejmowałoby m. in.: rekompensowanie

Spotkanie Ministrów Rolnictwa oraz Głównych Lekarzy Weterynarii 12 krajów z Komisarzem UE do spraw zdrowia i bezpieczeństwa żywności

strat rolnikom i zakładom z tytułu wprowadzonych ograniczeń weterynaryjnych i wypłacanie rekompensat za nieutrzymywanie świń w gospodarstwach z niskim poziomem bioasekuracji, aby ograniczyć ryzyko rozprzestrzeniania się wirusa.

Poparcie wniosku Polski wyraziły m.in. Litwa, Rumunia, Belgia, Hiszpania, Bułgaria i Dania. KE zapewniła o wsparciu technicznym oraz finansowym, oraz że ASF to najważniejsza sprawa dla sektora wieprzowiny.

- rynku cukru;

Polska wnioskowała do KE o przedstawienie prognozowanej sytuacji w tym sektorze oraz dostępnego instrumentarium służącego stabilizacji rynkowej w UE po zniesieniu kwotowania produkcji cukru. Istnieje bowiem potrzeba przeprowadzenia politycznej, pogłębionej dyskusji na forum UE na temat tego sektora, gdyż dotychczas zaproponowane regulacje nie są wystarczające. Z tego względu, w celu uniknięcia podobnych trudności jakie występują w sektorze mleka, istniejący system kwotowania produkcji powinien być w opinii Polski utrzymany. KE odrzuciła pomysł przywrócenia obowiązywania kwot produkcji po 2017 roku, jednocześnie zapewniając o zaangażowaniu w stabilizację rynkową UE po zniesieniu systemu kwot produkcji.

- obaw państw członkowskich (Polskę poparło 17 Państw Członkowskich) dotyczących wniosku zmieniającego rozporządzenie delegowane (UE) nr 639/2014 w odniesieniu do zazieleniania;

Wniosek dotyczył zastrzeżeń do przepisów w zakresie zakazu stosowania środków ochrony roślin, długości okresu odłogowania oraz okresu pozostawienia międzyplonów. KE poinformowała o planowanym złagodzeniu swojego stanowiska.

Ponadto w trakcie prac Rady, Minister podkreślił, że

Podczas posiedzeń Rady UE, minister Krzysztof Jurgiel poruszał szereg tematów istotnych dla polskiego i unijnego rolnictwa

Polska będzie aktywnie uczestniczyć w pracach nad projektem rozporządzenia w sprawie przepisów finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz zmieniającego inne rozporządzenia, w tym dot. WPR określany jako tzw. „Omnibus”. Polska zauważyła, że projekt powinien być uzupełniony o kilka istotnych zmian:

- należy umożliwić państwom członkowskim zmianę decyzji, dotyczącej sposobu wdrożenia mechanizmu redukcji płatności bezpośrednich na gospodarstwo. Pismo w tej sprawie zostało wysłane do Komisarza Hogana;
- państwo członkowskie powinno mieć swobodę decydowania czy chce przyznawać osobom prawnym dodatkowe płatności bezpośrednie dla młodego rolnika;
- sankcje za naruszenia wymogów zazielenienia płatności bezpośrednich powinny być ograniczone wyłącznie do kwoty zazielenienia;
- podtrzymano propozycje dotyczące wsparcia organizacji producentów w sektorze owoców i warzyw.

Współpraca bilateralna i wielostronna z państwami Unii Europejskiej

■ Spotkania bilateralne z państwami Trójkąta Weimarskiego

W okresie objętym Sprawozdaniem odbyło się 6 spotkań w ramach Trójkąta Weimarskiego bądź spotkań bilateralnych z członkami TW. Główne dyskutowane tematy i wypracowane efekty w ramach tych spotkań to:

- uzyskanie poparcia Francji dla polskiego wniosku o przedłużenie terminu składania wniosków o przyznanie pomocy lub wniosków o płatność o 1 miesiąc, a także wniosku dotyczącego zmodyfikowania zasad realizacji planowanego mechanizmu wsparcia dla producentów owoców i warzyw;
- podpisano „Oświadczenie Warszawskie Ministrów

Rolnictwa Francji, Niemiec i Polski dotyczące wspólnych działań na rynkach rolnych”;

- podpisano „Wspólną Deklarację Ministrów Rolnictwa Polski i Niemiec”, w której wskazano główne obszary dalszej współpracy: rozwój obszarów wiejskich i uproszczenie WPR;

- przyjęcie wspólnego oświadczenia Ministrów Rolnictwa państw TW dot. trudnej sytuacji sektora wieprzowiny w związku z konsekwencjami ASF. W deklaracji wzywa się KE do rozważenia dodatkowego wsparcia finansowego działań mających na celu zahamowanie rozprzestrzeniania się wirusa oraz ograniczenie skutków zaistniałej sytuacji, rekompensowania strat rolnikom i zakładom z tytułu wprowadzonych ograniczeń weterynaryjnych w wyznaczonych strefach. Strony podkreślają konieczność wsparcia finansowego ze strony UE na rzecz Polski i innych dotkniętych państw w celu skutecznego poradzenia sobie ze skutkami ASF.

Strony podkreślają konieczność wsparcia finansowego ze strony UE na rzecz Polski i innych dotkniętych państw w celu skutecznego poradzenia sobie ze skutkami ASF.

■ Grupa Wyszehradzka plus, spotkania bilateralne z państwami GV4

W wyniku dyskusji państw Grupy Wyszehradzkiej poszerzonej o Austrię, Bułgarię, Rumunię i Słowenię osiągnięto poniższe efekty:

- w ramach GV4+4 (GV + Austria, Bułgaria, Rumunia i Słowenia) przyjęto wspólne oświadczenie w sprawie bieżącej sytuacji w sektorze mleczarskim i wieprzowiny, a także owoców i warzyw oraz cukru. W kontekście przygotowywanej wspólnej deklaracji Minister podniósł konieczność wprowadzenia zapisu dotyczącego wezwania KE do przeprowadzenia ewaluacji Wieloletnich Ram Finansowych 2014-2020 w celu wyasygnowania dodatkowych środków. Jednocześnie podkreślił potrzebę zapewnienia przez WPR równych warunków konkurencji na jednolitym rynku UE;
- ministrowie rolnictwa Polski i Czech potwierdzili zgodność podejścia w zakresie propozycji działań na rynku mleka i wieprzowiny przedłożonych do KE, opowiadając się jednocześnie za podniesieniem maksymalnego możliwego wykorzystania koperty finansowej w ramach systemu płatności bezpośrednich WPR, do poziomu 20%. Trudna sytuacja na rynkach rolnych sprawiła, że jednym z tematów wiodących polskiej prezydencji w GV będzie podejmowanie inicjatyw na rzecz wypracowywania skutecznych rozwiązań na rzecz stabilizacji rynków. W tym celu Polska planuje zainicjować podjęcie analizy skuteczności dotychczasowych instrumentów, a wnioski z tej analizy wykorzystywać na rzecz skutecznego reagowania na sytuacje kryzysowe na rynkach rolnych. Polska planuje podjąć

Spotkanie Ministrów Rolnictwa państw grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii, Rumunii i Słowenii

dyskusję w zakresie wypracowania instrumentów w celu wzmocnienia pozycji producentów w łańcuchu żywnościowym;

- strona słowacka wyraziła poparcie dla polskich propozycji w zakresie wdrożenia działań stabilizujących na rynku mleka i wieprzowiny. Priorytetem obu ministrów będzie przegląd WPR 2014-2020.

W połowie roku Polska objęła roczne przewodnictwo w Grupie Wyszehradzkiej. W programie polskiego przewodnictwa w obszarze rolnictwa wskazane zostały zagadnienia priorytetowe:

- Wspólna Polityka Rolna;
- bezpieczeństwo żywności i promocja europejskiej żywności;;
- skuteczne reagowanie na sytuacje kryzysowe na rynkach rolnych,
- realizacja projektów w obszarze rolnictwa w ramach programu Horyzont 2020;
- wzmocnienie pozycji producentów w łańcuchu żywnościowym.

W ramach realizacji ww. priorytetów Polski, w październiku 2016 r., odbyło się spotkanie Ministrów Rolnictwa państw GV poszerzonej o Bułgarię, Rumunię i Słowenię, dotyczące:

- śródkresowego przeglądu wieloletnich ram finansowych 2014-2020 oraz wstępna dyskusja na temat propozycji uproszczeń WPR zawartych w rozporządzeniu „Omnibus”;
- tzw. pakietu higienicznego oraz sytuacji epizootycznej w związku z wystąpieniem wirusa ASF;
- mechanizmów rynkowych w zakresie rynku cukru i zbóż;
- zagadnień związanych z obrotem nieruchomości rolnymi;

- przyjęcia wspólnej deklaracji na rzecz silniejszego włączenia potencjału badawczego krajów Europy Środkowo-Wschodniej (EU-13) do realizacji projektów w ramach programu Horyzont 2020 w obszarze rolnictwa, w tym biogospodarki. Elementem deklaracji są propozycje tematów do programu na lata 2018-2020.

■ Dialog z państwami bałtyckimi i państwami Europy Środkowo-Wschodniej oraz Komisją Europejską w ramach zwalczania ASF

W zakresie współpracy z krajami bałtyckimi i państwami Europy Środkowo-Wschodniej odbyto szereg spotkań, w ramach których resort rolnictwa poruszył następujące kwestie:

- w trakcie spotkania Ministrów ds. Rolnictwa oraz Głównych Lekarzy Weterynarii z Komisarzem UE ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności, dyskutowano o ASF i aktualnej sytuacji epizootycznej w krajach, gdzie notowane są ogniska i przypadki tej choroby. Poruszono także kwestię przygotowania tych państw członkowskich, które są obecnie wolne od ASF, ale najbardziej narażone na przeniesienie wirusa z terytorium państw trzecich, takich jak Białoruś, Federacja Rosyjska, czy Ukraina;
- podczas majowego spotkania ministra rolnictwa z Komisarzem UE ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności, omawiano m.in. kwestie rozszerzenia obszaru objętego ograniczeniami;
- we wrześniu br. na wniosek Ministra Rolnictwa odbyło się spotkanie z Komisarzem UE ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności, w celu omówienia obecnej sytuacji epizootycznej.

1.3. ZAPEWNIENIE WARUNKÓW RÓWNEJ KONKURENCJI NA RYNKACH ŚWIATOWYCH

■ Pomoc organizacjom producentów i przetwórcom w zapewnieniu większego udziału polskich artykułów rolno-spożywczych w obrocie międzynarodowym

Mając na uwadze utratę tradycyjnych rynków zbytu dla polskiej żywności w związku z ograniczeniami importowymi wprowadzonymi przez Federację Rosyjską, podjęto działania umożliwiające eksport tych towarów na rynki alternatywne. Są one ukierunkowane na otwarcie rynków państw o zamkniętym systemie importowym, uzależniających zgodę na import nowych towarów od wyników przeprowadzonej analizy ryzyka. Efektem jest podpisanie w połowie 2016 r. protokołu otwierającego rynek chiński dla polskich jabłek.

W połowie br. został podpisany protokół otwierający rynek chiński dla naszych jabłek. Na zdjęciu: prezydent Andrzej Duda, minister Krzysztof Jurgiel i prezes ARR Łukasz Hołubowski częstując przewodniczącego ChRL Xi Jinpinga polskimi jabłkami

Do właściwych służb Indonezji przekazano wniosek aplikacyjny w sprawie uznania systemu nadzoru nad bezpieczeństwem żywności w Polsce. Ma to umożliwić eksport jabłek i borówek do Indonezji. Złożony został także wniosek do USA o umożliwienie wysyłki polskich sadzonek truskawki.

W związku ze złożonymi wnioskami o dopuszczenie polskich jabłek na rynek Kolumbii, Kostaryki i USA, gruszek na rynek USA, mąki pszennej, żytniej i orkiszowej na rynek Chin oraz pszenicy na rynek Meksyku, kontynuowano współpracę z ww. krajami.

Rozpoczęto przygotowanie dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o dopuszczenie do obrotu innych owoców i warzyw na rynki: Tajwanu, Turcji, Meksyku, Argentyny, Wenezueli i Chin.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wielokrotnie zwracał uwagę Komisji Europejskiej na konieczność uproszczenia WPR

W celu wsparcia powyższych działań, Rada Ministrów przyjęła uchwały o ustanowieniu programów wieloletnich dla odpowiednich instytutów, które opracowują analizy zagrożenia fitosanitarnego ze strony organizmów kwarantannowych dla potrzeb tych rynków. W konsekwencji opracowywana jest zmiana ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, w celu dostosowania jej do uzgadnianych z państwami trzecimi warunków eksportu towarów żywnościowych.

■ Aktywny udział MRiRW w dyskusji nad sposobem implementacji Pakietu energetyczno-klimatycznego UE, w tym w pracach nad stanowiskiem Polski odnośnie propozycji legislacyjnych KE dotyczących sektora rolnego

MRiRW brało aktywny udział w przygotowywaniu stanowisk Rządu RP do projektów legislacyjnych dotyczących sektora non-ETS oraz uwzględnienia sektora LULUCF w realizacji celów unijnej polityki energetyczno-klimatycznej (COM (2016) 479 oraz COM (2016) 482), jak również przygotowywaniu stanowiska do Komunikatu KE Przyspieszenie przechodzenia Europy na gospodarkę niskoemisyjną (COM (2016) 500). Dokonano m.in. oceny stopnia włączenia celów klimatycznych w już realizowane działania w ramach polityki rolnej.

1.4. PRZEGLĄD WPR W 2016 ROKU ORAZ WIZJA WPR I PS UE PO 2020 ROKU Z PUNKTU WIDZENIA POLSKI

■ Uproszczenia II filaru WPR w zakresie działań obszarowych PROW 2014-2020 tj. Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, działania Rolnictwo ekologiczne, Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (płatności ONW), Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów

Resort aktywnie uczestniczy w pracach UE w zakresie zapoczątkowanych w 2015 r. prac uproszczeniowych dotyczących wdrażania zreformowanej WPR. W tym zakresie, na skutek zgłaszanych przez Polskę postulatów:

Resort aktywnie uczestniczy w pracach UE w zakresie zapoczątkowanych w 2015 r. prac uproszczeniowych dotyczących wdrażania zreformowanej WPR. W tym zakresie, na skutek zgłaszanych przez Polskę postulatów:

- wyłączono beneficjentów działań obszarowych PROW 2014-2020 z obowiązku informowania opinii publicznej o pomocy otrzymanej z EFRROW;
- wprowadzono zasadę, zgodnie z którą w sytuacji zadeklarowania

przez rolnika powierzchni/liczby sztuk zwierząt większej niż obowiązujący limit, nie będą stosowane sankcje.

Należy podkreślić, że Polska wielokrotnie zwracała również uwagę na konieczność uproszczenia systemu sankcji stosowanego do działań obszarowych II filaru WPR w zakresie sankcji wstecznych i powtarzalności uchybień. Powyższe związane jest z pracami legislacyjnymi, których szczegóły zawarto w opublikowanej na stronach resortu pełnej wersji Sprawozdania.

■ Przegląd Wspólnej Polityki Rolnej II filar

MRiRW uczestniczy w posiedzeniach Zespołu wspierającego prace w zakresie przeglądu WPR w latach 2014-2020 i opracowania propozycji dotyczących polityki rozwoju obszarów wiejskich po roku 2020. Wymienić tu można m.in. przygotowanie:

- propozycji zmian dotyczących WPR po 2020r. dotyczących priorytetów Polski w dyskusji nad Przeglądem Wspólnych Ram Finansowych;
- analizy wpływu wyjścia Wielkiej Brytanii z UE w kontekście WPR oraz negocjacji Wieloletnich Ram Finansowych po 2020.

W odniesieniu do zadań związanych z bieżącym monitoringiem WPR, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi począwszy od 2016, przedstawia KE roczne sprawozdania z realizacji PROW. Resort przekazuje także do Ministerstwa Rozwoju m.in. wkłady do sprawozdań z realizacji Planu działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020.

■ Zazielenienie – zmiany w przepisach, w tym w zakresie uproszczenia

Resort rolnictwa aktywnie uczestniczy w prowadzonej na forum UE dyskusji nad zmianami WPR w zakresie zazielenienia, opowiadając się za jej uproszczeniem. W zaproponowanych w czerwcu br. przez KE zmianach dotyczących ww. kwestii, znalazło się wiele rozwiązań zgodnych z postulatami zgłaszanymi przez Polskę. Polska podjęła inicjatywę przygotowania wraz z innymi państwami członkowskimi dokumentu, w którym zwraca się do KE o dalszą zmianę niektórych

z zaproponowanych przepisów, co spotyka się z przychylnością KE.

1.5. UPROSZCZENIE PROCEDUR I ZAPEWNIENIE SKUTECZNYCH MECHANIZMÓW UMOŻLIWIAJĄCYCH EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW WPR NA LATA 2015-2020

Działania podejmowane w tym zakresie przez Ministra Rolnictwa zostały ujęte szczegółowo w innych częściach sprawozdania. Wśród najważniejszych i obejmujących najszerszą grupę spraw ważnych dla polskiego i unijnego rolnictwa, jest praca nad komunikatem Parlamentu Europejskiego i Rady „Śródroczowy

MRiRW brało aktywny udział w dyskusji nad sposobem implementacji Pakietu energetyczno-klimatycznego UE

przegląd/rewizja wieloletnich ram finansowych UE na lata 2014-2020”, w tym nad projektem rozporządzenia zawierającego propozycje uproszczeń aktów bazowych unijnych polityk i programów (tzw. Omnibus). Szczegóły podejmowanych przez resort działań w tym zakresie opisano we wcześniejszych punktach sprawozdania oraz w jego wersji opublikowanej na stronach resortu rolnictwa.

Również w innych częściach dokumentu opisano kwestie działań resortu rolnictwa, które doprowadziły do przedłużenia terminu składania wniosków o przyznanie płatności w 2016 r. o jeden miesiąc, co było zgodne z oczekiwaniami polskich rolników.

OBSZAR II KONKURENCYJNOŚĆ ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ ORAZ BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI

2.1. ZBUDOWANIE KONKURENCYJNEGO SEKTORA ZRÓWNOWAŻONEJ PRODUKCJI ROLNEJ

Działania wspierające rozwój gospodarstw w ramach PROW 2014-2020

■ Modernizacja gospodarstw rolnych

Operacje realizowane w ramach instrumentu powinny prowadzić do poprawy ogólnych wyników gospodarstwa rolnego, tj. konkurencyjności i rentowności w wyniku restrukturyzacji. Wzrost wartości dodanej brutto w gospodarstwie powinien wynosić co najmniej 10% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy. W ostatnim roku odbyły się nabory wniosków o przyznanie pomocy w obszarach: rozwój produkcji psiat; mleka krowiego; bydła mięsnego oraz operacje związane z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzaniem innowacji, zmianą pro-

filu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, jakości produkcji lub wartości dodanej produktu. Łącznie wpłynęło 30 522 wniosków o przyznanie pomocy.

Realizacja działania związana była ze zmianami legi-

W pierwszej połowie roku ARIMR przyjmowała wnioski o przyznanie wsparcia na cztery rodzaje inwestycji w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych”

slacyjnymi, które umożliwiły Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa powtórne wezwanie wnioskodawcy do usunięcia braków we wniosku, zwiększenie górnego progu dostępu do 250 tys. EUR dla operacji dotyczących rozwoju produkcji prosiąt oraz wydłużenie terminu na rozpatrzenie wniosków złożonych w 2016 r.

■ Premie dla młodych rolników

Pomoc w formie premii w wysokości 100 tys. zł jest kierowana do młodych rolników posiadających gospodarstwa o powierzchni nie większej niż 300 ha i o wielkości ekonomicznej od 13 tys. do 150 tys. EUR. Warunkiem jej przyznania jest przedłożenie biznesplanu, który dotyczy rozwoju gospodarstwa w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej z wyłączeniem chowu i hodowli ryb.

W 2015 r. wydano odpowiednie rozporządzenie, w którym m.in. uelastyczniono warunki przyznawania premii poprzez uwzględnienie różnej kolejności czyn-

We wrześniu br. ARiMR uruchomiła nabór wniosków o przyznanie pomocy na działanie „Tworzenie grup producentów i organizacji producentów”

finansowe będzie realizowane w formie rocznych płatności w okresie pierwszych 5 lat od uznania grupy przez państwo członkowskie i będzie stanowiło procentowy ryczałt od wartości przychodów netto grupy producentów rolnych ze sprzedaży produktów lub grup produktów, wytworzonych przez jej członków w poszczególnych latach i sprzedanych odbiorcom niebędącym członkami grupy. Wsparcie będzie uzależnione od wartości przychodów netto grupy, odpowiednio w kolejnych latach wsparcia. Jego poziom nie może przekroczyć równowartości 100 000 EUR w każdym roku pomocy. Wypłata ostatniej raty wsparcia nastąpi po potwierdzeniu prawidłowej realizacji planu biznesowego. Udzielana pomoc finansowa ma zostać wydatkowana m.in. na dostosowanie do wymogów rynkowych procesu produkcyjnego i produktów producentów, którzy są członkami takich grup lub organizacji; wspólne wprowadzanie towarów do obrotu, centralizacji sprzedaży i dostawy do odbiorców hurtowych; ustanowienie wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji. Pierwszy nabór zakończył się 28.11.2016 r.

Znowelizowane w tym roku rozporządzenie ministra rolnictwa w sprawie premii dla młodych rolników złądziło wcześniej obowiązujące zasady udzielania tej pomocy

ności podejmowanych w związku z rozpoczynaniem po raz pierwszy prowadzenia działalności w gospodarstwie rolnym, jako kierujący tym gospodarstwem. W trakcie naborów prowadzonych w 2015 r. i 2016 r. wpłynęło 3590 wniosków o przyznanie pomocy.

■ Tworzenie grup i organizacji producentów

Podmioty aplikujące do wsparcia muszą zadeklarować realizację planu biznesowego, na podstawie którego zostały uznane, w celu osiągnięcia jego założeń, w trakcie trwania 5 letniego okresu wsparcia. Wsparcie

■ Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój

Planuje się objąć wsparciem 1480 podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych. Beneficjenci zobowiązani są m.in. do zapewnienia korzyści dla producentów rolnych, a tym samym poprawy dochodo-

Pomocą z PROW 2014-2020 objętych zostanie blisko 1500 podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych

wości gospodarstw rolnych. Kontynuowane są rozwiązania związane z obowiązkiem zawierania umów na dostawy produktów rolnych w co najmniej 50% całkowitej ilości surowców niezbędnych do produkcji na podstawie co najmniej 3 letnich umów. Umowy powinny zawierać mechanizm kształtowania ceny nabycia produktów rolnych. Po zakończeniu realizacji operacji i złożeniu wniosku o płatność końcową, w okresie związania celem (5 lat) ARiMR weryfikuje realizację umów. Preferencją w poddziałaniu objęte są m.in. operacje realizowane przez wnioskodawców zaopatrujących się w surowce do produkcji na podstawie długoterminowych umów, zawartych bezpośrednio z producentami rolnymi, na poziomie przekraczającym 75% ilości nabywanych produktów rolnych.

Pierwszy nabór wniosków został przeprowadzony w grudniu 2015 r. dla podmiotów prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego. W sierpniu 2016 r. ogłoszono nabór wniosków dla beneficjentów, w ramach którego rolnicy, którzy chcą rozpocząć działalność przetwórczą będą mogli ubiegać się o refundację kosztów kwalifikowalnych poniesionych na inwestycje związane z uruchamianiem przetwórstwa na bazie prowadzonej w gospodarstwie produkcji. W 2017 r. planowany jest nabór wniosków dla podmiotów prowadzących działalność przetwórczą oraz związków grup producentów lub zrzeszeń organizacji producentów, w zakresie m.in. budowy nowych zakładów przetwórczych.

W związku z realizacją działania dokonano zmian prawa, polegających na uwzględnieniu w ramach kryteriów wyboru operacji podmiotów zajmujących się sprzedażą hurtową oraz wydłużeniu do 10 miesięcy okresu trwania oceny wniosków złożonych w grudniu 2015 r.

■ Powołanie Rady do spraw Hodowli Koni

Poprawą konkurencyjności w sektorze hodowli koni zajmuje się Rada do spraw Hodowli Koni, która została powołana zarządzeniem nr 12 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 kwietnia 2016 roku. Celem Rady jest m.in. ocena sytuacji w hodowli koni w Polsce, określenie zagrożeń rozwoju dla tego kierunku hodowli, a także sformułowanie zaleceń dla działań naprawczych i kierunku

rozwoju hodowli oraz przygotowanie strategii hodowli koni w Polsce, dostosowanej do potrzeb rolnictwa, rekreacji, jeździectwa oraz wyścigów konnych. Ponadto

Głównym zadaniem powołanej w kwietniu br. Rady do spraw Hodowli Koni jest poprawa konkurencyjności w tym sektorze

Rada zajmuje się oceną uwarunkowań konkurencyjności sektora hodowli koni oraz wypracowaniem działań związanych z optymalizacją konkurencyjności rynku hodowlanego, z uwzględnieniem charakterystyki ekonomicznej i technicznej działalności gospodarczej prowadzonej na tym rynku, jak również specyfiki tego sektora. Do chwili obecnej odbyło się 7 spotkań Rady ds. Hodowli Koni.

■ Powołanie Rady do spraw Rolnictwa Ekologicznego

Sektor zrównoważonej produkcji rolnej, w tym produk-

cja ekologiczna, wymaga kompleksowego wsparcia, obejmującego zarówno zapewnienie przyjaznego otoczenia prawnego, działania promocyjne, jak i wsparcie merytoryczne uczestników systemu poprzez badania naukowe i doradztwo. Sprawna i efektywna realizacja działań w powyższym zakresie wymaga odpowiedniej komunikacji z partnerami społecznymi oraz światem nauki. W tym celu w resorcie powołana została Rada do Spraw Rolnictwa Ekologicznego.

W skład Rady wchodzi 30 przedstawicieli podmiotów i instytucji działających w sektorze rolnictwa ekologicznego, w tym: jednostek naukowo-badawczych, instytucji sprawujących nadzór nad produkcją ekologiczną, podmiotów doradczych, a także organizacji oraz sto-

rozwojowi i popularyzacji tego systemu gospodarowania. Rada bierze udział w pracach legislacyjnych prowadzonych w zakresie rolnictwa ekologicznego, opiniując projekty aktów prawnych przygotowywanych w resorcie.

2.2. WZROST EFEKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ I PRODUKTYWNOŚCI GOSPODARKI ROLNO-ŻYWNOŚCIOWEJ

Program Rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęto inicjatywę opracowania Programu rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020. Celem Programu jest wypracowanie, klarownej dla uczestników rynku, koncepcji długofalowego działania mającej zapewnić realizację zidentyfikowanych celów umożliwiających rozwój krajowego sektora rolno-żywnościowego. Projekt programu ma także na celu usystematyzowanie oraz zebranie informacji o obecnie podejmowanych inicjatywach oraz kierunkach działań umożliwiających rozwój rynków rolnych w Polsce.

Program koncentruje się na dziewięciu rynkach rolnych, tj. rynkach: zbóż, rzepaku, wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych, cukru, owoców i warzyw oraz tytoniu.

W kraju istnieje duży potencjał rozwoju rolnictwa. Aktualna sytuacja w poszczególnych sektorach rolnych jest zróżnicowana jeśli chodzi o dynamikę zmian poziomu produkcji, tendencje w handlu zagranicznym, stopień zorganizowania producentów i ogólną kondycję sektora. Niezależnie od tego, w każdym z sektorów istnieją wyzwania i szanse rozwoju. Przygotowany dokument składa się z trzech rozdziałów:

- Analiza rynków rolnych, ze szczególnym uwzględnieniem produkcji oraz struktury gospodarstw i sektora przetwórstwa na tle głównych producentów w UE;
- Formy wsparcia rynków rolnych przewidziane w przepisach Unii Europejskiej oraz krajowych;
- Cele i wyzwania rozwoju oraz działania służące rozwojowi rynków rolnych.

W rozdziale pierwszym zawarto analizę poszczególnych sektorów, w tym dane na temat ich struktury, poziomu produkcji, handlu zagranicznego, rysując tym samym obraz uwarunkowań rozwoju poszczególnych

Przedstawianie propozycji rozwiązań systemowych w rolnictwie ekologicznym oraz wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi tego systemu gospodarowania należy do priorytetowych zadań Rady do Spraw Rolnictwa Ekologicznego

warzyszeń zrzeszających producentów ekologicznych. Do zadań Rady należy głównie opiniowanie i przedstawianie propozycji rozwiązań systemowych w rolnictwie ekologicznym oraz wspieranie przedsięwzięć służących

Opracowany w MRiRW projekt „Programu rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020” koncentruje się na dziewięciu rynkach: zbóż, rzepaku, owoców i warzyw, cukru...

rynków. Umieszczono w nim także analizę SWOT każdego z dziewięciu sektorów.

W rozdziale drugim omówiono najważniejsze dostępne instrumenty unijnego i krajowego wsparcia rynków rolnych w ramach wspólnej organizacji rynków produktów rolnych, płatności bezpośrednich, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz elementy pomocy krajowej.

W rozdziale trzecim wskazano cele i wyzwania w poszczególnych sektorach oraz propozycje działań, które należy podjąć, aby zrealizować wyznaczone cele. Część dotycząca działań została podzielona na działania ogólne, których realizacja będzie miała wpływ na wszystkie sektory rolne, a także działania specyficzne dla wybranych rynków rolnych.

Sektor rolno-spożywczy w Polsce dysponuje znacznymi wykwalifikowanymi zasobami ludzkimi, zasobami ziemi rolnej, infrastruktury technicznej, nowoczesnym przetwórstwem i handlem. Z analizy struktury i funkcjonowania poszczególnych rynków rolnych w Polsce wynika, że głównymi celami realizowanych działań na rynkach rolnych powinny być:

- rozwój poszczególnych sektorów w celu lepszego wykorzystania istniejących zasobów i zaspokojenia potrzeb odbiorców i konsumentów;

- zwiększenie konkurencyjności krajowego sektora rolnego na rynku Unii Europejskiej i światowym;

- poprawa i stabilizacja sytuacji dochodowej krajowego sektora.

Powyższe cele zostały rozwinięte w Programie w odniesieniu do każdego rynku, co pozwala uwzględnić specyfikę każdego z nich. W rozdziale III sformułowano również główne wyzwania, które pojawiają się przy podejmowaniu próby realizacji wyznaczonych celów. Część wyzwań jest wspólna dla wszystkich rynków, inne natomiast są specyficzne dla niektórych z nich. Wspólne wyzwania dla rynków rolnych to:

- poprawa współpracy w ramach łańcucha marketingowego;
- dostosowanie skali, struktury i efektywności produkcji do potrzeb i wymogów rynku;
- kreowanie właściwego przekazu dotyczącego oferowanych produktów kierowanego do odbiorców i konsumentów;
- właściwe wdrażanie instrumentów wspólnej organizacji rynków rolnych;
- wykorzystywanie możliwości stabilizowania dochodów.

Formułując cele i wyzwania uwzględniono możliwości wykorzystania istniejących w kraju zasobów, ale tak-

... wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych oraz tytoniu

że znaczenie dopasowania oferty do potrzeb odbiorcy i konsumenta. Rozwój produkcji w poszczególnych sektorach musi bowiem uwzględniać konieczność znalezienia zbytu na wytworzone produkty. W oparciu o założone cele i wyzwania przygotowano główne kierunki działań umożliwiające rozwój rynków rolnych w Polsce, jak:

- wdrożenie i egzekwowanie obowiązku zawierania umów na dostawy;
- eliminowanie nieuczciwych praktyk w handlu rolno-spożywczym;
- upowszechnianie zbywania, przez rolników, produktów rolnych poprzez zorganizowane przez nich struktury jakimi są grupy producentów i organizacje producentów oraz ich związki i zrzeszenia;
- poprawa funkcjonowania funduszy promocji i lepsze ukierunkowanie promocji;
- stworzenie Polskiego Narodowego Holdingu Spożywczego;
- odtworzenie i wsparcie rozwoju lokalnych rynków rolnych;
- uruchomienie platformy żywnościowej;
- stworzenie Funduszu Ochrony Przychodów Rolniczych.

Analizując możliwości wspierania rozwoju rynków rolnych oraz poprawy ich funkcjonowania należy mieć na uwadze, iż obecna perspektywa finansowa w ramach wspólnej polityki rolnej UE już trwa, system dopłat bezpośrednich oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 jest przyjęty, a możliwości zmian w tych obszarach są ograniczone.

Informacja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na temat *Programu rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020* była prezentowana na posiedzeniu plenarnym Sejmu RP 22 lipca 2016 r. oraz posiedzeniu plenarnym Senatu RP 4 sierpnia 2016 r. 11 sierpnia 2016 r. projekt *Programu rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020* został przekazany do konsultacji społecznych, których wydłużony na prośbę środowisk rolniczych termin upłynął 15 października 2016 r. Przewiduje się, że *Program rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce* będzie przyjęty przez kierownictwo resortu rolnictwa do końca 2016 r.

■ Realizacja Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

W ramach PROW 2014-2020 realizowanych jest 15 działań i 30 poddziałań, w tym 42 typy operacji, których celem jest wspieranie rozwoju sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich. Łączne środki publiczne prze-

Budżet PROW 2014-2020 wynosi przeszło 13,5 mld euro

znaczone na realizację PROW 2014-2020 wyniosą: 13 612 571 000 EUR, w tym 8 697 556 814 EUR z budżetu UE i 4 915 014 186 EUR wkładu krajowego.

Stan realizacji PROW 2014-2020, wg danych na dzień 06.11.2016 r.:

- łączna liczba wniosków o przyznanie pomocy – 1 744 691, na kwotę 15,060 mld zł (tj. 27,22% limitu środków ogółem w PLN), w tym środki EFRROW 10,235 mld zł;
- łączna liczba wydanych decyzji/zawartych umów – 1 290 777, na kwotę 12,214 mld zł (tj. 20,70% limitu środków ogółem w PLN), w tym środki EFRROW 7,771 mld zł;
- łączna liczba zrealizowanych płatności – 1 887 953, dla 840 027 beneficjentów, na kwotę 4,423 mld zł (7,52% limitu środków ogółem w EUR), w tym środki EFRROW 2,701 mld zł.

W celu realizacji działania złożono do Sejmu RP projekt nowelizacji ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW na lata 2014-2020, ogłoszono 34 rozporządzenia wykonawcze Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do ustawy EFRROW, 18 nowelizacji rozporządzeń w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej. Przewiduje się, że do końca II kwartału 2017 roku zakończony zostanie proces uruchamiania PROW 2014-2020.

Szczegółowe informacje dotyczące działania znajdują się w pełnej wersji Informacji opublikowanej na stronach resortu rolnictwa.

Pomoc udzielana w ramach programu scalania gruntów służy poprawie struktury przestrzennej gospodarstw rolnych

■ Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa – scalanie gruntów

Pomoc udzielana w ramach programu scalania gruntów służy poprawie struktury przestrzennej gospodarstw rolnych, która jest jednym z podstawowych warunków efektywności ekonomicznej rolnictwa i szansą na korzystanie z osiągnięć współczesnej techniki rolniczej. Elementem istotnym dla producenta rolnego jest nie tylko wielkość gospodarstwa, ale także liczba i kształt działek ewidencyjnych wchodzących w jego skład. Wadliwa struktura przestrzenna gospodarstwa może stanowić przeszkodę w modernizacji produkcji rolnej oraz stałej adaptacji gospodarstwa do zmieniających się warunków naturalnych i rynkowych.

Jedną z podstawowych zasad postępowania scaleniowego jest poprawa struktury przestrzennej gospodarstw rolnych, zmniejszenie ilości działek ewidencyjnych w poszczególnych gospodarstwach, racjonalne ich zaprojektowanie z jednoczesnym dostępem do urządzeń infrastruktury technicznej oraz zmniejszenie odległości działek od siedliska. W celu realizacji działania rozpoczęto prace nad nowelizacją ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów (Dz. U. z 2014 r. poz. 700).

■ Programy wieloletnie na rzecz rolnictwa w obszarze produkcji roślinnej

Krajowymi instrumentami wsparcia, które służą poprawie efektywności ekonomicznej i produktywności gospodarki rolno-żywnościowej są m.in. programy wieloletnie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W obszarze produkcji roślinnej resort nadzoruje realizację 5 takich programów zaplanowanych do realizacji na la-

ta 2016-2020. Łączna kwota przeznaczona na ich wdrażanie wynosi 254 433 tys. zł.

Programy te obejmują tematy w zakresie wdrażania postępu biologicznego, bezpieczeństwa żywności i ochrony środowiska, bioróżnorodności oraz rozwoju zrównoważonych metod produkcji rolniczej i ogrodniczej, doświadczalnictwa i agrotechniki upraw, ochrony roślin i bezpieczeństwa żywności. Ich realizacja stanowi element wsparcia wzrostu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki rolno-żywnościowej. Ze względu na swój horyzontalny charakter, programy te mają znaczenie dla innych dziedzin gospodarki narodowej i rozwoju kraju, tj. m.in. rynku pracy, zdrowia publicznego, nauki, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony środowiska.

We wrześniu 2016 r. podjęte zostały prace nad opracowaniem nowego programu wieloletniego na lata 2017-2020 dla Instytutu

Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu w zakresie odbudowy i zrównoważonego rozwoju produkcji oraz przetwórstwa naturalnych surowców włóknistych dla potrzeb rolnictwa i gospodarki. Planowana kwota dla tego programu wynosi 19 000 tys. zł.

■ Zmiana ustawy o paszach

Ustawą z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045, z późn. zm.) wprowadzony został zakaz wytwarzania, wprowadzania do obrotu i stosowania w żywieniu zwierząt pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego. Zakaz będzie obowiązywać od dnia 1 stycznia 2017 r. W związku z tym, przedmiotem prac i badań jest określenie możliwości zwiększonego wykorzystania rodzimych surowców białkowych w celu zastąpienia lub uzupełnienia, importowanej GMO śruty sojowej.

Przedmiotem prac w Parlamencie RP jest projekt ustawy o zmianie ustawy o paszach, którego celem jest w szczególności zapewnienie konkurencyjności przemysłu paszowego i bezpieczeństwa białkowego pasz. W projekcie ustawy przekazanym do Sejmu zaproponowano zmianę terminu wejścia w życie zakazu poprzez odroczenie jego wejścia w życie w zakresie wytwarzania, wprowadzania do obrotu i stosowania w żywieniu zwierząt pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego o 4 lata tj. do dnia 1 stycznia 2021 r. Moratorium na stosowanie pasz GMO zostało skrócone do 2 lat, tj. do dnia 1 stycznia 2019 r., a projekt przekazano do prac w Senacie.

Odroczenie terminu wejścia w życie zakazu, a nie jego całkowite uchylenie, ma na celu umożliwienie zachowania konkurencyjnej pozycji krajowym producentom żywności zarówno na rynku krajowym jak i rynkach zagranicznych.

W odniesieniu do złagodzenia zakazu paszowego poprzez przywrócenie krzyżowego skarmiania przetworzonych białek nieprzeżuwaczy, należy zezwolić na stosowanie ww. przetworzonego białka zwierzęcego pochodzącego ze zwierząt gospodarskich innych niż przeżuwacze w żywieniu zwierząt gospodarskich innych niż przeżuwacze, poprzez umożliwienie skarmiania krzyżowego, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa, tj. po zagwarantowaniu możliwości kontroli, poprzez wdrożenie metod badawczych pozwalających na określenie gatunkowości przetworzonego białka (obecnie opracowywane na poziomie laboratorium referencyjnego Unii Europejskiej).

■ Zmiany w przepisach Prawa łowieckiego

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest zwolennikiem wprowadzenia, postulowanych od wielu lat przez rolników, zmian w *Prawie łowieckim* w zakresie szacowania szkód łowieckich i wypłaty odszkodowań za te szkody. Wyrazem powyższego było poparcie Ministra oraz jego

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest zwolennikiem wprowadzenia zmian w „*Prawie łowieckim*” w zakresie szacowania szkód łowieckich i wypłaty odszkodowań za te szkody

udział we wszelkich pracach podejmowanych z inicjatyw obywatelskich i poselskich w celu dokonania odpowiednich zmian legislacyjnych w ustawie z dnia 13 października 1995 r. *Prawo łowieckie* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2168), których efektem byłoby kompleksowe uregulowanie m.in. kwestii odszkodowań za szkody łowieckie. Rezultatem podjętych prac było wypracowanie rozwiązań, które zostały przedstawione w następujących projektach ustaw:

- Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – *Prawo łowieckie* (druk sejmowy nr 219), zgodnie z którym szko-

dy miałyby być szacowane przez przedstawicieli wojewodów właściwych ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód, co w założeniu miało oznaczać, że szkody będą szacowane przez obiektywnych i niezależnych ekspertów. Wysokość odszkodowania ustalałby wojewoda w drodze decyzji administracyjnej. Wypłatałby on również środki finansowe z tytułu odszkodowania. Ponadto, w projekcie tym zaproponowano utworzenie Funduszu Odszkodowawczego (państwowy fundusz celowy), którego dysponentem miał być minister właściwy do spraw środowiska. Przychody tego Funduszu miałyby pochodzić, w szczególności z rocznych składek wnoszonych przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich.

- Projekt ustawy zmieniającej ustawę z dnia 22 czerwca br. o zmianie ustawy *Prawo łowieckie* (Dz. U. poz. 1082). Przedstawione propozycje dotyczyły w szczególności zmiany terminu wejścia w życie ustawy na dzień 1 stycznia 2019 r. Propozycja ta budzi stanowczy sprzeciw Ministra Rolnictwa.

Mając na względzie spełnienie oczekiwań rolników w zakresie szybkiego i rzetelnego szacowania szkód i wypłaty odszkodowania, w resorcie rolnictwa opracowano projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. *Prawo łowieckie* jako poprawka do art. 19 projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2017. Zaproponowano, aby oględzin i szacowania szkód w uprawach dokonywał przedstawiciel Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe przy udziale przedstawiciela wojewody właściwego ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód. Wysokość odszkodowania ustalałby, w drodze decyzji administracyjnej, wojewoda.

Mając na względzie, iż wypłata odszkodowań za szkody łowieckie będzie się mogła odbywać bez angażowania środków z budżetu państwa wprowadzono przepis uchylający ustawę z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy *Prawo łowieckie*, której termin wejście w życie, zgodnie z art. 22 projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2017 r. ma zostać przesunięty na dzień 1 stycznia 2018 r.

2.3. ZWIĘKSZENIE DOCHODOWOŚCI W ROLNICTWIE ORAZ WZROST DOCHODÓW MIESZKAŃCÓW WSI

■ Wypłata zaliczek na poczet płatności bezpośrednich za 2016 r.

Minister Rolnictwa zdecydował o zastosowaniu zaliczek

na poczet płatności bezpośrednich za 2016 r. w maksymalnej dopuszczalnej przepisami unijnymi wysokości, tj. 70%. Są one wypłacane od 17.10 br., dla wszystkich rodzajów płatności bezpośrednich realizowanych w Polsce. Wypłatą zaliczkowych płatności objęci zostali rolnicy na terenie całego kraju. Jeszcze przed 1 grudnia br. wszyscy rolnicy ubiegający się o płatności bezpośrednie za 2016 r. (ok. 1,35 mln) otrzymali ponad 10 mld zł w ramach tego wsparcia. W celu realizacji zaliczek zostały przygotowane i opublikowane odpowiednie akty prawne.

Zaliczki na poczet płatności bezpośrednich za 2016 r. wypłacane są w maksymalnej, dopuszczalnej przepisami unijnymi wysokości 70%

■ Udzielanie pożyczek na sfinansowanie niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publiczno-prawnym oraz udzielanie preferencyjnych kredytów na sfinansowanie zobowiązań cywilno-prawnych

Producentom mleka, świń oraz owoców i warzyw, których przychody są niewystarczające na sfinansowanie niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publiczno-prawnym, czy też zobowiązań cywilno-prawnych powstałych od dnia 7.08.2014 r. do końca 04.2016 r., umożliwiono ubieganie się o nieoprocentowane pożyczki na spłatę zobowiązań publiczno-prawnych oraz o preferencyjne kredyty na spłatę zobowiązań cywilno-prawnych. Zmiany zostały wprowadzone w dniu 23 sierpnia 2016 r. rozporządzeniem Rady

Ministrów zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 1455).

■ Działania związane ze zwalczaniem nieuczciwych praktyk w łańcuchu dostaw artykułów rolno-spożywczych przez wprowadzenie rozwiązań ustawowych

Problem nierównowagi wśród uczestników łańcucha dostaw żywności jest istotny z uwagi na fakt występowania silnych ekonomicznie, skonsolidowanych podmiotów sektora dystrybucji i słabszych, rozdrobnionych podmiotów produkujących żywność. Przewaga ta bywa nieuczciwie wykorzystywana, co ma negatywny wpływ na sytuację producentów rolnych i producentów żywności.

W resorcie opracowano projekt ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi z uwagi na potrzebę uregulowania relacji między uczestnikami łańcucha dostaw żywności i wyeliminowania z tego obszaru stosowania nieuczciwych praktyk handlowych. W projektowanej ustawie planowane jest powierzenie ARR nowych obowiązków związanych z przeprowadzaniem czynności sprawdzających u dostarczającego lub nabywającego produkty rolne. Projekt ustawy został przekazany do prac w Sejmie RP.

■ Rozwój i promocja systemu jakości żywności – Rolnictwo Ekologiczne

W celu poszerzenia rynku zbytu dla towarów ekologicznych Ministerstwo, we współpracy z Urzędem Zamówień Publicznych, przygotowuje w ramach promocji tzw. zielonych zamówień publicznych *Przewodnik po rynku produktów ekologicznych – poradnik dla zamawiającego*. Zawierać on będzie wytyczne dotyczące zamawiania produktów ekologicznych.

Resort uczestniczy także w innych działaniach promujących system rolnictwa ekologicznego. Przy współudziale Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego oraz Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział w Radomiu, zorganizowany został IX Ogólnopolski Konkurs na Najlepsze Gospodarstwo Ekologiczne w 2016 roku. Konkurs obejmował dwie kategorie: „ekologia – środowisko” i „ekologiczne gospodarstwo towarowe”. Finał konkursu odbył się w dniu 7 października 2016 r., podczas Międzynarodowych Targów Żywności Ekologicznej i Naturalnej Natura Food w Łodzi.

■ Rezerwa celowa na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych i wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa

Na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w projekcie ustawy budżetowej na rok 2017 zaplanowano środki

Resort rolnictwa bierze udział w licznych działaniach promujących system rolnictwa ekologicznego

ki rezerwy celowej w wysokości 260 mln na wsparcie budżetów wojewodów w realizacji najpilniejszych zadań z zakresu utrzymania urządzeń melioracji wodnych podstawowych i wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, a także na zwiększenie dotacji podmiotowej na dofinansowanie spółek wod-

W rezerwie celowej budżetu państwa, środki na realizację zadań z zakresu utrzymania urządzeń melioracyjnych zostały zaplanowane w wysokości 260 mln zł

nych w celu wykonania najpilniejszych zadań melioracyjnych z zakresu utrzymania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych. Ustanowiona rezerwa celowa stanowi 221% środków zaplanowanych na ten cel w budżetach wojewodów. W kolejnych latach również podejmowane będą działania, w celu zapewnienia rezerwy celowej na powyższe zadania, co najmniej na tym samym poziomie.

2.4. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI I JEJ JAKOŚCI ORAZ RYNKOWE UKIERUNKOWANIE PRODUKCJI

■ Wzmocnienie kontroli importowanych towarów

W związku z kierowanymi do Ministerstwa informacjami na temat niewłaściwego stanu fitosanitarnego zbóż importowanych z Ukrainy, Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa, 4 sierpnia 2016 r. wydał zalecenie wzmocnienia dotychczasowych działań monitoringowych, realizowanych w odniesieniu do przesyłek zbóż niepodlegających obowiązkowej granicznej kontroli fitosanitarnej przez inspektorów Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Lublinie i Rzeszowie. Zgodnie z wytycznymi kontrolą monitoringową należy objąć nie mniej niż 10% przesyłek zbóż importowanych z Ukrainy i wprowadzanych przez dany punkt wwozu.

Realizując powyższe zadanie tylko w okresie 1.08.-11.09.2016 r. monitoringiem objęto przesyłki o łącznej wadze blisko 1200 t.

■ Wsparcie rozwoju produkcji żywności ekologicznej oraz doskonalenie systemu kontroli i certyfikacji

W celu zbudowania trwałego zaufania konsumentów do systemu rolnictwa ekologicznego, a w konsekwencji zapewnienia stabilnego popytu na produkty certyfikowane w ramach tego systemu, niezbędne jest stałe podnoszenie jakości kontroli i nadzoru nad produkcją ekologiczną. Konsument uzyskuje dzięki temu pewność, iż trafiające na rynek produkty oznakowane logo rolnictwa ekologicznego spełniają wysokie wymagania dotyczące ich jakości i warunków produkcji. Równoległe eliminowane są przypadki nieprawidłowości, które wpływają negatywnie na decyzje konsumentów.

Wzmocniona została kontrola monitoringowa zbóż importowanych z Ukrainy, w związku z napływającymi do MRiRW informacjami na temat ich niewłaściwego stanu fitosanitarnego

1 czerwca 2017 r. wejść w życie przepisy dot. obowiązku podawania kraju pochodzenia dla mięsa bez opakowań

Odpowiednie przepisy przyjęte przez MRiRW zapewnią jednolite postępowanie jednostek certyfikujących na terenie całego kraju oraz porównywalność wyników badań wykonywanych przez poszczególne laboratoria, tak pod względem zakresu analitycznego, jak i czułości zastosowanych metod. Podjęto prace nad zmianą porządku prawnego w zakresie ograniczenia obciążeń administracyjnych oraz usprawnienie przepływu danych pomiędzy jednostkami zaangażowanymi w kontrolę w rolnictwie ekologicznym.

Wprowadzenie znakowania produktów określające kraj pochodzenia surowca rolnego oraz zwiększenie dostępności informacji o polskim pochodzeniu żywności dla konsumentów

- Informacje o pochodzeniu mięsa sprzedawanego bez opakowań.

Przepisami unijnymi wprowadzono obowiązek podawania kraju pochodzenia mięsa opakowanego świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, z owiec, kóz i drobiu. Aby konsumenci mogli otrzymywać informacje o pochodzeniu mięsa nieopakowanego opracowano przepis wprowadzający obowiązek podawania w placówkach handlowych informacji o pochodzeniu mięsa sprzedawanego „luzem”. Zostanie on wdrożony rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych. Projekt został już notyfikowany Komisji Europejskiej. Wejście w życie rozporządzenia przewidziane zostało na 01.01.2017 r., a przepisy dotyczące podawania kraju pochodzenia dla mięsa bez opakowań wchodzi w życie 01.06.2017 r.

- Produkt polski.

Resort rolnictwa opracował kryteria umożliwiające stosowanie na zasadach dobrowolnych informacji *Produkt polski* na opakowanych produktach spożywczych w oparciu o krajowe pochodzenie surowców. Podawanie informacji *Produkt polski* stwarza producentom możliwość wyróżnienia produktów wytworzonych z polskich surowców spośród bogatego asortymentu środków spożywczych pozostających w obrocie krajowym.

Wymagania dotyczące podawania informacji *Produkt polski* zostały określone w projekcie ustawy o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych. Projekt rozpatrywany jest w Sejmie RP, i przekazano go do notyfikacji KE. Przewidywany termin wejścia w życie tych przepisów to 1.01.2017 r.

Opracowanie Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2016-2019

Zatwierdzony przez KE program jest aktualnie realizowany przez ARR. W ramach ww. programu pomoc jest kierowana do pszczelarzy, a jego budżet to blisko 17,8 mln euro. Pomoc polega na refundacji kosztów: przeprowadzania szkoleń i zakupu sprzętu pszczelarskiego, urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej, matek, odkadłód pszczelich oraz wykonywania analiz ja-

W ścisłej współpracy z pszczelarzami został opracowany „Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa”. Jest on realizowany przez ARR

kości miodu. Do otrzymania wsparcia uprawnione są: związki, stowarzyszenia, zrzeszenia i spółdzielnie pszczelarskie, grupy producentów pszczelarzy oraz jednostki badawczo-rozwojowe zajmujące się problematyką pszczelarską. Ponoszone wydatki finansowane będą po 50% z budżetu UE i krajowego. Na ww. wsparcie wypłacono już 21,7 mln zł, rozliczając 354 umowy.

■ Rozwój systemu Integrowanej Produkcji Roślin

W obliczu zintensyfikowanych działań resortu podejmowanych w celu zdobywania nowych rynków zbytu dla polskich produktów, producenci zainteresowani rozwijaniem swojej działalności pod kątem wymagań nowych kontrahentów, powinni modyfikować wykorzystywane metody produkcji. Aby wspomóc przedsiębiorców w tym zakresie w ramach istniejącego systemu jakości żywności *Integrowana Produkcja Roślin* wprowadzone zostały odpowiednie suplementy do metody, które określają optymalny sposób wykorzystywania środków produkcyjnych do zapewnienia żądanej przez dany kraj jakości produktu.

W bieżącym roku Instytut Ogródnictwa w Skierniewicach opracował uzupełnienie metodyki integrowanej produkcji jabłek uwzględniające dodatkowe wymagania fitosanitarne dla Wietnamu. Dzięki takiemu rozwiązaniu każdy, kto stosuje się do wytycznych może mieć pewność, że uprawiane rośliny i uzyskiwane plony, spełniają wymagania jakościowe oraz wymagania bezpieczeństwa fitosanitarne i chemicznego obowiązujące w danym kraju. Jakość i bezpieczeństwo potwierdzone są przez podmioty certyfikujące, które w czasie kontroli weryfikują zgodność działań producentów z założeniami określonymi w metodyce.

W najbliższym czasie planowane jest przygotowanie kolejnych uzupełnień do metodyki *Integrowanej Produkcji Roślin*, m.in. dla jabłek (w związku z otwarciem rynku chińskiego) oraz dla ziemniaków.

■ Realizacja Krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin (KPD)

Zapobieganie zagrożeniom związanym ze stosowaniem środków ochrony roślin możliwe jest dzięki realizacji *Krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin (KPD)*, którego celem jest upowszechnianie ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin. Realizacji KPD służą programy wieloletnie realizowane przez Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu i Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach. W wyniku ich realizacji uruchomiono *Platformę Sygnalizacji Agrofagów*. Narzędzie to umożliwia zainteresowanym jednostkom oraz organizacjom współpracę w obszarze ochrony roślin, obejmując m. in.: wyniki sygnalizacji agrofagów, metodyki monitorowania i sygnalizacji agrofagów, integrowanej produkcji roślin, internetowe programy i zalecenia ochrony roślin, w tym dotyczące rolnictwa ekologicznego, wyszukiwarki środków ochrony roślin i ich etykiet.

W ramach KPD realizowane są zadania w celu zapewnienia skutecznego i efektywnego nadzoru nad ob-

rotem i stosowaniem środków ochrony roślin oraz prowadzenie analizy ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin. Ocena wyników kontroli i monitoringów związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin prowadzona jest w oparciu o kontrolę skażenia żywności pochodzenia roślinnego i zwierzęcego środkami ochrony roślin, kontrolę skażenia pasz, wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz monitoring wód powierzchniowych, podziemnych oraz osadów dennych. W oparciu o powyższe dane opracowane zostały wskaźniki ryzyka pestycydowego, które pozwolą na monitorowanie zmian tego ryzyka w perspektywie wieloletniej. W ramach krajowego planu działania zbierane są także informacje o zatruciach ludzi oraz pszczoł środkami ochrony roślin.

■ Racjonalizacja gospodarki nawozowej

Resort rolnictwa uczestniczył w przygotowaniu rozwiązań prawnych regulujących kwestie racjonalnego stosowania nawozów zawierających azot oraz bezpiecznego dla środowiska przechowywania odchodów zwierzęcych w ramach nowej ustawy *Prawo wodne*.

Ministerstwo uczestniczyło także w pracach grupy roboczej AGRI Komisji ochrony środowiska morskiego Morza Bałtyckiego (Komisja Helsińska, HELCOM), w ramach której realizowane są zobowiązania, wynikające z Deklaracji Ministerialnej HELCOM.

W związku z zaleceniem pokontrolnym Najwyższej Izby Kontroli o zacieśnienie współpracy Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej/Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych z jednostkami doradztwa rolniczego, dyrektorzy obu jednostek zawarli porozumienie w sprawie *wzajemnej współpracy, w szczególności w zakresie upowszechnienia racjonalnych zasad gospodarowania w rolnictwie, ze szczególnym uwzględnieniem nawożenia*. Obszary współpracy obejmują: działalność szkoleniową i informacyjną, wzajemną wymianę danych, udział w przedsięwzięciach organizowanych przez strony porozumienia oraz działalność wydawniczą.

Rozpoczęto prace nad zmianą ustawy z dnia 10 lipca 2007 r. o *nawozach i nawożeniu* celem ułatwienia wprowadzania do obrotu produktów biogazowych wytwarzanych w procesie produkcji biogazu rolniczego. Obecnie trwają konsultacje wewnątrzresortowe projektu nowelizacji.

■ Zapewnienie warunków dla produkcji wolnej od GMO

W dniu 18 kwietnia br. zostało przyjęte rozporządzenie Rady Ministrów *zmieniające rozporządzenie w sprawie zakazu stosowania materiału siewnego odmian kukurydzy MON 810 (Dz. U. poz. 582)*, aktualizujące listę odmian kukurydzy MON 810, których materiał siewny

W marcu br. KE wyraziła zgodę na wyłączenie całego terytorium Polski spod upraw kukurydzy MON

jest zakazany do stosowania w Polsce. Dzięki nowelizacji doprowadzono do zgodności i uaktualnienia przed sezonem siewnym 2016 krajowego wykazu z wykazem odmian MON 810, jakie znajdują się w wspólnym katalogu.

W marcu br. Polska uzyskała zgodę KE na wyłączenie całego terytorium spod upraw kukurydzy MON 810. Polska oraz 18 innych państw UE zostały uznane za kraje, w których uprawa kukurydzy MON 810 jest oficjalnie zakazana.

W czerwcu 2016 r. podjęto prace nad przygotowaniem projektu ustawy o oznakowaniu produktów wytworzonych bez wykorzystania organizmów zmodyfikowanych genetycznie. Przewidziana w tym projekcie możliwość dobrowolnego umieszczenia na produkcie informacji wolne od GMO umożliwi producentom wyróżnienie produktów, które nie będą zawierać organizmów genetycznie zmodyfikowanych, jak również produktów, przy produkcji których nie były wykorzystywane organizmy genetycznie zmodyfikowane. Projekt został przekazany do konsultacji społecznych oraz uzgodnień międzyresortowych.

Wprowadzenie możliwości rejestracji tradycyjnych odmian gatunków roślin nieobjętych przepisami UE

Projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasienictwie oprócz wdrożenia przepisów UE wprowadza dodatkowe rozwiązania umożliwiające wpisywanie do krajowego rejestru odmian gatunków roślin, które nie są objęte przepisami UE, a są tradycyjnie uprawiane w Polsce. Zaproponowano przepisy ułatwiające wpisywanie do krajowego rejestru regionalnych i amatorskich odmian roślin. Stworzono warunki dla wykreowania

produktów niszowych i nietypowych o wysokich walorach dietetycznych i smakowych, wytwarzanych w niewielkich ilościach dla określonych grup odbiorców.

Reforma instytucjonalna systemu bezpieczeństwa żywności

Powołano Zespół ds. reformy instytucjonalnej systemu bezpieczeństwa żywności, który opracował propozycje zmian systemowych dotyczących nadzoru nad bezpieczeństwem żywności oraz koncepcję zmian w organizacji i funkcjonowaniu służb inspekcyjnych, w tym projektów ustaw niezbędnych do przeprowadzenia reformy instytucjonalnej systemu bezpieczeństwa żywności.

Podjęcie skutecznych działań w celu likwidacji zagrożenia chorobą afrykańskiego pomoru świń oraz łagodzenie skutków ASF

W Polsce odnotowano dotychczas (do końca listopada br.) 145 przypadków afrykańskiego pomoru świń u dzików oraz 23 ogniska tej choroby u świń. Obszary objęte restrykcjami obejmują obecnie województwo podlaskie, mazowieckie i lubelskie. Celem zwalczania choroby podjęto szereg działań zmierzających do ograniczenia ryzyka dalszego rozprzestrzeniania się choroby w głąb kraju. Realizowana konsekwentnie strategia zwalczania ASF, jak również współpraca z Ministrem Środowiska w zakresie redukcji populacji dzików, przynoszą pożądaną efekty.

„Malinowe serce” wraca na nasze pola i stoły

- Grupa Zadaniowa ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń.

Na terenie całego kraju prowadzony jest stały monitoring w kierunku ASF. Do końca listopada br. odnotowano 145 przypadków tej choroby u dzików oraz 23 ogniska u świń

Grupa Zadaniowa ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń (GZ ds. ASF) powstała zgodnie z decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 czerwca 2014 r. Zakres zadaniowy GZ obejmuje m.in.:

- analizę skutków społeczno-ekonomicznych związanych z występowaniem ASF na terytorium Polski oraz przygotowywanie propozycji rozwiązań w celu ograniczenia negatywnych skutków gospodarczych dla uczestników rynku;
- wypracowywanie propozycji działań w celu zniesienia istniejących barier i ograniczeń w eksporcie świń, mięsa wieprzowego i produktów z mięsa wieprzowego;
- analizę przepisów prawnych, w tym mechanizmów pomocowych dostępnych na poziomie UE, celem wypracowywania propozycji rozwiązań na poziomie krajowym łagodzących skutki występowania ASF w Polsce;
- proponowanie kierunków i koordynację współpracy z innymi ministerstwami oraz organizacjami zrzeszającymi producentów, przetwórców i eksporterów w zakresie działań związanych z łagodzeniem skutków występowania ASF w Polsce.

- Powołanie Międzyresortowego Zespołu ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń.

Na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Prezes Rady Ministrów powołał Międzyresortowy Zespół ds. łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń. Powołanie Zespołu wynika z potrzeby analizy skutków społeczno-ekonomicznych związanych z występowaniem przypadków ASF na terytorium Polski. Zespół przygotowuje propozycje działań wszystkich służb w celu wzmocnienia kontroli przemieszczania świń i produktów pochodzenia zwierzęcego pozyskanych od świń, a także miejsc

sprzedaży i obrotu tymi produktami. Wypracowuje także rozwiązania dotyczące zapobiegania nielegalnemu wwozowi świń i produktów pochodzenia zwierzęcego z państw trzecich oraz wsparcia monitorowania i zwalczania ASF u dzików.

Opublikowano ustawę z dnia 23 września 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. poz. 1605), która usprawni działania Inspekcji Weterynaryjnej i pomoże w walce z chorobami zakaźnymi zwierząt. Wraz z ustawą opublikowano 6 rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi związanych ze zwalczaniem zagrożenia

chorobą afrykańskiego pomoru świń oraz łagodzeniem skutków jej wystąpienia.

Głównym celem programu bioasekuracji jest podniesienie poziomu bioasekuracji w gospodarstwach, w których utrzymywane są zwierzęta wrażliwe na afrykański pomór świń w celu zapobiegnięcia szerzeniu się tej choroby. Z uwagi na zmieniającą się sytuację epizootyczną w odniesieniu do ASF, za pomocą nowelizacji odpowiednich przepisów został rozszerzony obszar, na którym realizowany jest program. Umożliwiono posiadaczom zwierząt utrzymującym świnie na obszarze, gdzie od 2015 r. realizowany jest program, rezygnację z ich utrzymywania w zamian za rekompensatę za nieprzerwane nieutrzymywanie świń wyliczane w oparciu o średnią roczną liczbę świń utrzymywanych w gospodarstwie. Wydłużony został do 10.08.2016 r. termin na złożenie stosownych oświadczeń o niespełnieniu wymagań określonych w programie bioasekuracji.

Na części terytorium Polski wzdłuż wschodniej granicy realizowany jest odstrzał sanitarny dzików, do którego zaplanowanych zostało 7740 sztuk dzików (do 01.11 wykonano 84% planu).

Mając na uwadze potrzebę łagodzenia skutków ASF przygotowano projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1444). Głównym jej celem jest zapewnienie możliwości zagospodarowania produktów pochodzenia zwierzęcego, przeznaczonych do spożycia przez ludzi, wyprodukowanych z mięsa świń wolnych od wirusa ASF, utrzymywanych na obszarach, na których wprowadzono ograniczenia w związku z wystąpieniem tego wirusa na terytorium Polski.

- Opracowanie kompleksowego, współfinansowanego ze środków unijnych, programu działań ogranicza-

jących rozprzestrzenianie się wirusa afrykańskiego pomoru świń (ASF) w Polsce.

W resorcie rolnictwa opracowano kompleksowy program wsparcia w sektorze wieprzowiny, mający na celu przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się ASF oraz łagodzenie jego skutków ekonomicznych. Elementem programu jest wniosek do KE o przyznanie pomocy finansowej celem rekompensowania strat wynikających z wprowadzonych ograniczeń weterynaryjnych, z uwzględnieniem m.in. elementu nadzwyczajnych środków wsparcia rynku oraz rekompensat za nieutrzymanie świń w gospodarstwach z niskim poziomem bioasekuracji. Planuje się, że program obejmie także ewentualne zmiany w PROW 2014-2020 mające na celu wsparcie m.in. działań prewencyjnych w gospodarstwach utrzymujących trzodę oraz alternatywnych kierunków produkcji dla gospodarstw wychodzących z produkcji świń. Program jest obecnie przedmiotem uzgodnień z KE.

2.5. WZMOCNIENIE PROCESÓW INTEGRACJI POZIOMEJ I PIONOWEJ NA RYNKU ROLNYM

Wzmocnienie pozycji producentów rolnych w łańcuchu dostaw

W Polsce działania związane z funkcjonowaniem, uznawaniem i nadzorowaniem grup i organizacji producentów oraz ich zrzeszeń i związków prowadzi Agencja Rynku Rolnego. Realizuje działania związane z obsługą

Przygotowywana w resorcie rolnictwa ustawa o spółdzielniach rolników ma na celu m.in. wzmocnienie pozycji rolnika wobec kolejnych uczestników łańcucha żywnościowego

programów operacyjnych uznanych organizacji producentów owoców i warzyw, w tym wypłaca dofinansowanie do funduszy operacyjnych tych organizacji.

W resorcie podjęto prace nad projektem ustawy o *spółdzielniach rolników*, który ma na celu wzmocnienie konkurencyjności krajowego sektora rolnego

i wzmocnienie pozycji rolnika wobec kolejnych uczestników łańcucha żywnościowego, zajmujących się m.in. produkcją i sprzedażą produktów rolno-spożywczych. W listopadzie 2016 r. projekt został przekazany pod obrady Stałego Komitetu Rady Ministrów.

2.6. POSTĘP BIOLOGICZNY W PRODUKCJI ROLNEJ ORAZ ROZWÓJ DOŚWIADCZALNICTWA TERENOWEGO

Dotacje przedmiotowe na postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej

Dotacje przedmiotowe ze środków budżetowych na postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej są jedną z form pomocy stosowanej w rolnictwie, której celem jest systematyczne wspieranie hodowli zwierząt gospodarskich. Dotacje te umożliwiają zapewnienie warunków do poprawy jakości genetycznej zwierząt gospodarskich i ochrony ich bioróżnorodności genetycznej, poprawiania skuteczności i profesjonalizmu w rolnictwie.

Dotacje przedmiotowe na postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej umożliwiają zapewnienie warunków do poprawy jakości genetycznej zwierząt gospodarskich i ochrony ich bioróżnorodności genetycznej

W zakresie dotacji przedmiotowych na postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej w trybie postępowania administracyjnego wydano 98 decyzji w sprawie udzielenia dotacji na postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170, z późn. zm.). Ponadto, przygotowano do przekazania należności na podstawie 194 wniosków o wypłatę dotacji przedłożonych MRiRW.

Po opublikowaniu ustawy budżetowej na rok 2016, postępowania administracyjne dotyczące wydania decyzji są uruchamiane na bieżąco, z chwilą przedłożenia

Ministrowi wniosków o udzielenie dotacji na postępowanie biologiczny w produkcji zwierzęcej.

■ Wsparcie badań w rolnictwie ekologicznym

Jednym z narzędzi służących zapewnieniu wiedzy producentom ekologicznym i doradcom o najbardziej efektywnych metodach produkcji, jest udzielanie dotacji na dofinansowanie kosztów badań na rzecz rolnictwa ekologicznego. Warunkiem uzyskania dotacji jest m.in. zapewnienie dostępności wyników badań dla wszystkich zainteresowanych podmiotów.

W 2016 r. udzielono dotacji dla 30 tematów badawczych na kwotę ponad 4,8 mln zł. Wśród nich znajdują się zadania związane z różnymi aspektami produkcji, w tym także materiału rozmnożeniowego dla rolnictwa ekologicznego. W celu upowszechnienia wiedzy o wynikach badań przeprowadzonych w roku 2015 zorganizowano konferencję dedykowaną doradcom i producentom ekologicznym.

■ Postęp biologiczny w produkcji roślinnej

W 2016 r. wydano 13 decyzji przyznających dotacje na pokrycie kosztów badań na rzecz postępu biologicznego w łącznej kwocie ponad 16,3 mln zł. Badania realizuje 13 organizacji badawczych, wśród których są instytuty branżowe, instytuty PAN oraz wyższe uczelnie. W roku 2016 wsparciem objętych jest 99 zadań. Ponadto, we współpracy z Polską Izbą Nasienną zrzeszającą hodowców roślin rolniczych i warzywnych, wybrano 7 nowych zadań, których realizacja powinna rozpocząć się w 2017 r.

Podjęto prace nad projektem rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającym rozporządzenie w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa. Projekt znajduje się na etapie uzgodnień wewnętrznych.

■ Realizacja porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego

System porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego ma na celu efektywne wdrożenie wprowadzonego przez hodowców roślin postępu biologicznego w produkcji roślinnej poprzez dostarczanie rzetelnej informacji o wartości gospodarczej odmian znajdujących się w obrocie, ułatwienie rolnikom doboru najwartościowszych odmian dostosowanych do lokalnych warunków gospodarowania, regulowanie dopływu do rolnictwa odmian wpisanych do krajowego rejestru odmian oraz ze Wspólnotowego Katalogu Odmian Roślin Uprawnych poprzez dostarczenie informacji z doświadczeń w produkcji towarowej. Zadanie to realizowane jest przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej, który

w ramach systemu bada co roku ok. 550 odmian roślin uprawnych. Na podstawie wyników przeprowadzonych badań sporządzane są listy zalecanych do uprawy odmian na obszarze województwa. Dzięki tym listom rolnicy otrzymują informację o kilkunastu odmianach najlepszych do uprawy na obszarze danego województwa.

2.7. WZMOCNIENIE ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO NA OBSZARACH WIEJSKICH

■ Rozwój doradztwa specjalistycznego

W projekcie ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz niektórych innych ustaw, przyjętym przez Radę Ministrów 18 października 2016 r., uwzględniono możliwość uzyskiwania specjalizacji w zakresie: rolnictwa ekologicznego lub przedsiębiorczości lub ekonomiki gospodarstwa rolnego przez doradców rolniczych wpisanych na listy prowadzone przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Obecnie przygotowywane są programy szkoleń dla doradców rolniczych w zakresie wybranej specjalizacji.

W ramach prac powołanego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zespołu do spraw funkcjonowania systemu doradztwa rolniczego (w skład którego wchodzi przedstawiciele Centrum Doradztwa Rolniczego, ODR, prywatnych podmiotów doradczych, izby rolniczej, ARiMR i MRiRW) prowadzone były prace m.in. nad koncepcją specjalizacji doradców publicznych i wypracowaniem propozycji ścieżki awansu zawodowego na podstawie propozycji opracowanej przez CDR Oddział w Poznaniu. Planowana jest kontynuacja prac w tym zakresie w ramach nowelizacji ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego.

2.8. PROMOCJA I MARKETING ARTYKUŁÓW ROLNYCH

■ Strategia promocji produktów rolno-spożywczych

W celu efektywnego wykorzystania środków strukturalnych na promocję produktów rolno-spożywczych, trwają prace nad opracowaniem Strategii promocji polskiej żywności, w której uwzględnione zostaną działania mające na celu promocję polskiej żywności na europejskich i światowych rynkach zbytu, a także działania marketingowe ukierunkowane na wzmocnienie jej konkurencyjności. Celami szczegółowymi Strategii są:

zwiększenie konkurencyjności polskich produktów rolno-spożywczych na rynkach zagranicznych, ich udziału w handlu z rynkami zagranicznymi, oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku polskich produktów rolno-spożywczych i podnoszenie wiedzy o ich zaletach w kraju i na rynkach zagranicznych, jako żywności naturalnej, smacznej i reprezentującej wysokie standardy jakości.

Strategia określi priorytetowe kierunki polityki promocji produktów rolno-spożywczych w latach 2017-2019, ze wskazaniem rozwiązań instytucjonalnych oraz źródeł finansowania tych działań. Zakłada ona realizację: działań informacyjnych, promocyjnych oraz o charakterze dyplomatycznym.

■ Wzmocnienie pozycji producentów rolnych w łańcuchu dostaw

Podjęto działania w celu nowelizacji ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o *funduszach promocji produktów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2122 z późn. zm.), zgodnie z postulowanym przez rolników kierunkiem. Projektowana zmiana dotyczy sposobu wykorzystania środków funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, tak aby w większym stopniu wspierały one podmioty, od których pochodzą wpłaty na fundusze promocji. Zwiększa się liczbę przedstawicieli producentów i zmniejsza się liczbę przetwórców. Ustawa jest w pracach sejmowych.

Agencja Rynku Rolnego na bieżąco zapewnia obsługę administracyjną 9 funduszy promocji. W 2016 r. (styczeń-wrzesień) na rachunki funduszy wpłynęło ogółem 34,8 mln zł, zaś na finansowanie zadań wspierających promocję, konsumpcję i marketing rolny wyplacono 38,1 mln zł.

■ Realizacja Programu *Poznaj Dobrą Żywność*

Program *Poznaj Dobrą Żywność* jest jednym z działań promujących jakość żywności, którego celem jest kreowanie pozytywnego wizerunku artykułów rolno-spo-

żywczych wysokiej jakości. Działania informacyjno-promocyjne Programu służą motywowaniu producentów i przetwórców żywności do wytwarzania artykułów rolno-spożywczych o wysokiej jakości, natomiast znak *Poznaj Dobrą Żywność* umieszczany na opakowaniu, ma ułatwić konsumentowi odszukanie wśród wielu podobnych produktów, tego który jest wysokiej jakości.

Znakiem PDŻ oznaczonych jest już 579 artykułów rolno-spożywczych

W ostatnim roku decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przyznano znak *Poznaj Dobrą Żywność* 175 artykułom rolno-spożywczym, a 165 wniosków producentów o nadanie znaku jest w toku procedury administracyjnej. Obecnie znakiem *Poznaj Dobrą Żywność* oznaczonych jest 579 artykułów rolno-spożywczych pochodzących z 104 firm.

■ Promocja zagraniczna polskiego sektora rolno-spożywczego

Resort rolnictwa promował krajowe produkty wysokiej jakości, w tym regionalne, tradycyjne i ekologiczne oraz wyróżnione znakiem *Poznaj Dobrą Żywność* podczas imprez wystawienniczo-targowych za granicą w formie organizacji stoisk informacyjno-promocyjnych na branżowych targach zagranicznych, tj.: Międzynarodowych Targach Grüne Woche w Berlinie w Niemczech, Międzynarodowych Targach Salima w Brnie w Republice Czeskiej, Międzynarodowych Targach

Resort rolnictwa promował produkty wysokiej jakości, w tym regionalne, tradycyjne, ekologiczne i wyróżnione znakiem PDŻ podczas zagranicznych imprez wystawienniczo-targowych oraz w czasie Światowych Dni Młodzieży

Żywności i Produktów Ekologicznych Biofach w Norymbdze, Międzynarodowych Targach Żywności AAHAR w New Delhi w Indiach, Międzynarodowych Targach Food & Hotel Asia w Singapurze i Międzynarodowych Targach Alimentaria w Barcelonie w Hiszpanii oraz na targach 14th China International Agricultural Trade Fair w Kunming w Chinach.

W lipcu br. przeprowadzono kampanię informacyjno-promocyjną skierowaną do zagranicznych pielgrzymów odwiedzających nasz kraj z okazji Światowych Dni Młodości. Kampania prowadzona była pod hasłem *Poland tastes good*, a jej celem było przedstawienie najlepszych polskich produktów. Zaprezentowano dorobek polskiego rolnictwa, jego nowoczesność i innowacyjność. Prezentacja odbywała się w ramach stoiska Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które było przygotowane w Pawilonie Polskim.

ARR prowadziła działania mające na celu wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego poprzez organizowanie udziału uczestników tego sektora w przedsięwzięciach promocyjnych i informacyjnych w kraju oraz za granicą. W tym celu zorganizowano udział przedsiębiorców w targach i misjach gospodarczych w: Maroku, Japonii, Kanadzie, Iranie, Algierii, Chinach, Egipcie, RPA, Wietnamie, Indiach, Polsce, Francji, Niemczech, ZEA i na Białorusi oraz Tajwanie. Ponadto zorganizowano spotkania informacyjne dla przedsiębiorców nt. nowoczesnych form promocji oraz kultury i uwarunkowań biznesu w Iranie, Wietnamie, Chinach i Niemczech.

ARR została partnerem Ministerstwa Rozwoju w realizacji w latach 2016-2018 kolejnego branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych w ramach projektu systemowego *Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe – Marka Polskiej Gospodarki – Brand*, finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój. Agencja wspiera mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa w działaniach promocyjnych prowadzonych na wybranych rynkach perspektywicznych, tj.: w Chinach, Indiach, Wietnamie, RPA, Niemczech oraz Francji. Polskie produkty są promowane pod hasłem *Polska smakuje*. Promowana jest także Marka Polskiej Gospodarki.

Kontynuowano także działania promocyjne i informacyjne poprzez udzielanie wsparcia finansowego organizacjom branżowym i międzybranżowym w ramach realizacji 16 kampanii na 5 kontynentach w zakresie administrowania mechanizmem WPR *Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych*.

2.9. WSPIERANIE WYTWARZANIA I DYSTRYBUCJI PRODUKTÓW TRADYCYJNYCH I REGIONALNYCH

■ Wsparcie w ramach unijnych systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych

Polska uczestniczy we wspólnotowym systemie *Chronionych Nazw Pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności*. System ten obejmuje ochroną produkty regionalne i tradycyjne o wysokiej jakości. Łącznie w systemie zarejestrowanych jest już 38 produktów, a resort przekazał KE 11 wniosków, w tym o rejestrację nowych.

W ramach PROW na lata 2014-2020 wdrożono działanie: *Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych*. Skierowane jest ono m.in. do producentów produktów zarejestrowanych przez KE jako chro-

Polska aktywnie uczestniczy we wspólnotowym systemie *Chronionych Nazw Pochodzenia, Chronionych Oznaczeń Geograficznych i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności*

nione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne i gwarantowane tradycyjne specjalności oraz do rolników ekologicznych. W ramach pierwszego naboru wpłynęło do ARR ponad 1 200 wniosków.

ARR realizuje działania promocyjne i informacyjne mające na celu budowanie innowacyjności i konkurencyjności polskiego rolnictwa, inicjujące ogólnopolską dyskusję nt. wysokiej jakości polskich produktów rolnych i żywnościowych. Organizowane są m.in. wykłady, warsztaty, konkursy i pokazy kulinarne. Tworzony jest portal www.polskasmakuje.pl.

Pod koniec lipca br. weszła w życie ustawa o *zmianie ustawy o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych oraz niektórych innych ustaw*, która wzmacnia nadzór nad rynkiem produktów posiadających chronione oznaczenie geograficzne, chronioną nazwę pochodzenia lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami, poprawia funkcjonowanie tego systemu i przyczynia się do zwiększenia jego pewności i transparentności.

■ Wsparcie dla tradycyjnej produkcji rolniczej

Rolnicy wytwarzający produkty, których nazwy zostały

wpisane do rejestru gwarantowanych tradycyjnych specjalności lub rejestru chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych, mogą ubiegać się o wsparcie w ramach działania *Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych* PROW 2014-2020. Pomoc polega na refundacji kosztów kwalifikowalnych związanych z uczestnictwem ww. systemach jakości oraz przeprowadzenia działań o charakterze informacyjno-promocyjnym, dotyczących wysokojakościowych produktów na rynku UE.

W ramach pierwszego naboru na poddziałanie *Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości* złożonych zostało 1 186 wniosków, a wydano 739 decyzji przyznających pomoc.

Zgodnie z harmonogramem dotyczącym wdrażania PROW 2014-2020, drugi nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach tego poddziałania trwał do 31.10.2016 r. Do 14.10.2016 r. złożono 2 wnioski na kwotę 3 496 430 zł.

■ Wsparcie dla tworzenia wspólnych systemów dystrybucji produktów tradycyjnych i regionalnych

Realizując postulaty organizacji działających na rzecz rolnictwa do przygotowywanego aktualnie projektu nowelizacji ustawy o wyrobie napojów spirytusowych oraz o rejestracji i ochronie oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych umożliwiono przedsiębiorcom posiadającym wpis w rejestrze podmiotów wykonujących działalność w zakresie wyrobu i przetwarzania alkoholu etylowego uzyskanie wpisu w rejestrze działalności w zakresie wyrobu lub rozlewu napojów spirytusowych na zasadach uproszczonych. Przedsiębiorcy będą mogli produkować napoje spirytusowe w ilości nieprzekraczającej 10 tys. l w skali roku na bazie alkoholu własnej produkcji. Zgodnie z aktualnym stanem prawa przedsiębiorcy prowadzący wyrób alkoholu muszą posiadać stosowne dokumenty potwierdzające, że obiekty budowlane oraz urządzenia przeznaczone do prowadzenia tej działalności gospodarczej spełniają wymagania określone w przepisach o ochronie przeciwpożarowej, sanitarnych i o ochronie środowiska. Analogiczne wymogi obowiązują także przedsiębiorców prowadzących wyrób i rozlew napojów spirytusowych. Projektowane uproszczenie wyeliminuje konieczność uzyskiwania przez gorzelnie ww. dokumentów na potrzeby

wpisu do rejestru działalności w zakresie wyrobu lub rozlewu napojów spirytusowych.

2.10. WYRÓWNANIE SZANS DZIAŁALNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH NA RYNKU POD KĄTEM JAKOŚCI PRODUKCJI I UZYSKIWANYCH WYNIKÓW W OBLICZU ZMIAN KLIMATU I KLĘSK ŻYWIŁOWYCH

■ Ujednolicenie zasad szacowania szkód przez komisje powołane przez wojewodów

Od 02.11.2016 r. wprowadzony został jednolity formularz protokołu szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej oraz jednolite dla czterech makroregionów FADN dane stanowiące podstawę szacowania tych szkód. Przedmioto-

W listopadzie br. wprowadzono jednolity formularz protokołu szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstałych w wyniku klęsk: gradu, huraganu, deszczu nawalnego, suszy lub ujemnych skutków przezimowania

we zmiany zostały wprowadzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 1455).

2.11. UTWORZENIE I WDROŻENIE SYSTEMU SPRZEDAŻY BEZPOŚREDNIEJ I PRODUKTÓW LOKALNYCH PRZEZ ROLNIKÓW PROWADZĄCYCH MAŁE GOSPODARSTWA ROLNE

■ Poprawa warunków prowadzenia działalności podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa spożywcze poprzez ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników

Podjęto działania mające na celu zapewnienie polskim rolnikom lepszych możliwości rozwoju produkcji

Podjęte zostały prace legislacyjne nad ustawą stwarzającą polskim rolnikom korzystne warunki do rozwoju produkcji i sprzedaży detalicznej, żywności wyprodukowanej w całości lub w części z ich własnej uprawy, chowu lub hodowli

i sprzedaży konsumentom finalnym żywności wyprodukowanej w całości lub w części z własnej uprawy, chowu lub hodowli poprzez uregulowanie kwestii prowadzenia rolniczego handlu detalicznego z punktu widzenia bezpieczeństwa żywności i kwestii podatkowych. W tym celu opracowano projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników.

Uregulowanie kwestii prowadzenia przez polskich rolników handlu detalicznego z punktu widzenia bezpieczeństwa żywności i kwestii podatkowych gwarantuje poprawę możliwości rozwoju produkcji i sprzedaży konsumentom finalnym żywności wyprodukowanej w całości lub w części z własnej uprawy, chowu lub hodowli. W grudniu br. przedmiotową ustawę podpisał Prezydent RP. Nowe przepisy zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2017 r.

■ Ułatwienia w uzyskiwaniu kwalifikacji przy uboju zwierząt na użytek własny

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt ma na celu m.in. wdrożenie przepisów rozporządzenia Rady (WE) z dnia 24 września 2009 r. nr 1099/2009 w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009 r., str. 1) w zakresie umożliwienia osobom zainteresowanym skorzystania z kursów specjalistycznych celem zdobycia kwalifikacji w zakresie uboju w gospodarstwie. Projekt ww. ustawy jest przygotowywany do skierowania pod obrady Stałego Komitetu Rady Ministrów. Zgodnie z wykazem prac legislacyjnych Rady Ministrów, projekt powinien zostać przyjęty przez Radę Ministrów do końca 2016 r.

■ Tworzenie i wdrożenie systemu produkcji żywności na małą skalę, wprowadzanej na rynek w krótkich łańcuchach sprzedaży – poprawa warunków prowadzenia działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)

Celem rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków uznania działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (Dz. U. poz. 451), jest poprawa warunków prowadzenia działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO) m.in. poprzez rozszerzenie katalogu produktów pochodzenia zwierzęcego, które mogą być produkowane w ramach takiej działalności, zwiększenie niektórych limitów dostaw i obszaru, na którym taka działalność może być prowadzona oraz zniesienie, pod pewnymi warunkami, ograniczenia dotyczącego obszaru sprzedaży, a także umożliwienie wyko-

rzystywania do produkcji surowców, które zostały wyprodukowane w zakładzie prowadzącym sprzedaż bezpośrednią (SB) (w przypadku gdy obie działalności, tj. MLO i SB prowadzone są przez ten sam podmiot). Resort opracował wytyczne dla podmiotów pn. Wymagania weterynaryjne dla prowadzenia produkcji i sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, jak również wytyczne dla podmiotów pn. Sprzedaż bezpośrednia produktów pochodzenia zwierzęcego – wymagania z zakresu bezpieczeństwa żywności.

2.12. WSPIERANIE STABILIZACJI I ROZWOJU RYNKÓW ROLNYCH

■ Wspieranie pozycji rolnika w łańcuchu dostaw żywności

Wzrost koncentracji i większa integracja pionowa uczestników rynku w całej UE, doprowadziły do zmian strukturalnych w łańcuchu dostaw żywności, które przyczyniły się do zróżnicowania siły przetargowej i zakłóceń równowagi ekonomicznej w relacjach handlowych między podmiotami w ramach tego łańcucha. Występowanie silnych ekonomicznie skonsolidowanych podmiotów sektora dystrybucji i przetwórstwa sprawia, że stosowane praktyki ze strony odbiorców produktów są jednostronnie niekorzystne dla rolników. Na poziomie UE nie ma żadnego mechanizmu do zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych. W Polsce zadanie jest realizowane poprzez prace nad projektami następujących ustaw:

- ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolno-spożywczymi (prace sejmowe);

Projekt określa zasady przeciwdziałania praktykom polegającym na nieuczciwym wykorzystywaniu przewagi kontraktowej przez jedną ze stron umowy. Zakresem obejmuje dostawców produktów rolnych lub spożywczych, jak i nabywców tych produktów, chroniąc ich przed stosowaniem przez jedną ze stron nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej. Projektowane przepisy skutecznie wyeliminują przypadki stosowania przez odbiorców nieuczciwych zabiegów skutkujących ograniczeniem przychodów uzyskiwanych przez ich dostawców.

- Ustawa o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (prace sejmowe);

Celem jest stworzenie polskim rolnikom lepszych możliwości rozwoju produkcji i sprzedaży konsumentom końcowym żywności wyprodukowanej w całości lub w części z ich własnej uprawy, chowu lub hodowli. Proponuje się skupienie nadzoru nad rolniczym handlem detalicznym produktami pochodzenia zwierzęcego, a także żywnością zawierającą jednocześnie środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego i produkty pochodzenia zwierzęcego, przez organy podległe ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa. Projekt wprowadza zwolnienie z opodatkowania przychodów ze sprzedaży przerobionych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli i chowu, do kwoty 20 000 zł, o ile sprzedaż produktów nie przekracza ilości, którą podmioty działające na rynku spożywczym mogą zbywać konsumentom finalnym w ramach rolniczego handlu detalicznego.

- Ustawa o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych („Produkt Polski”) (prace sejmowe);

Projekt wprowadza regulacje dotyczące dobrowolnego znakowania środków spożywczych informacją „Produkt polski”. Umożliwi to producentom podawanie w oznakowaniu środków spożywczych informacji dotyczących krajowego pochodzenia wytwarzanego środka spożywczego w odniesieniu nie tylko do miejsca wyprodukowania, ale również w odniesieniu do użytych surowców. 19 lipca br. projekt tej ustawy został przyjęty przez Radę Ministrów.

- Ustawa o funduszach ochrony przychodów rolniczych (uzgodnienia międzyresortowe);

Celem projektu jest stworzenie możliwości prawnych gwarantujących producentom rolnym części-

wą rekompensatę z tytułu utraty przychodów z prowadzonej przez nich działalności rolniczej w przypadku znacznego ich obniżenia lub w przypadku braku możliwości uzyskania zapłaty za zbyte produkty rolne od podmiotu, który stał się niewypłacalny. Proponuje się utworzenie sektorowych funduszy ochrony przychodów.

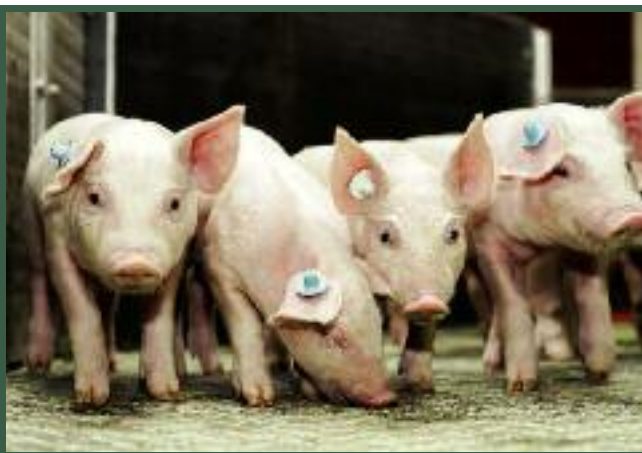
■ Utrzymanie systemu dopłat do powierzchni gruntów ornych obsianej lub obsadzonej materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany

W 2016 r. w zmienionej formie realizowany jest mechanizm udzielania dopłat do powierzchni, obsianej lub obsadzonej materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany roślin zbożowych, roślin strączko-

W br. realizowany jest mechanizm udzielania dopłat do powierzchni, obsianej lub obsadzonej materiałem siewnym kategorii elitarny lub kwalifikowany roślin zbożowych, roślin strączkowych oraz ziemniaka

wych oraz ziemniaka. Celem dopłat jest poprawa jakości uzyskiwanych produktów rolnych poprzez wzrost wymiany materiału siewnego. Mając na uwadze systematyczny wzrost zainteresowania dopłatami ze strony rolników oraz zaplanowaną w ustawie budżetowej na dany rok kwotę, wprowadzono system umożliwiający udzielenie dopłat wszystkim wnioskodawcom według stawki wyliczonej w oparciu o całkowitą wnioskowaną powierzchnię oraz wysokość środków zaplanowanych na ten cel w ustawie budżetowej. Rolnicy złożyli 72,3 tys. wniosków. Kwota zaplanowana w ustawie budżetowej na 2016 r. na udzielenie ww. dotacji wynosi 90 604 tys. zł. Stawki dopłat wynoszą odpowiednio: 69,40 zł – w przypadku zbóż i mieszanek zbożowych lub mieszanek pastewnych sporządzonych z materiału siewnego gatunków lub odmian roślin zbożowych lub strączkowych; 111 zł – w przypadku roślin strączkowych; 347 zł – w przypadku ziemniaków.

Łączna pula dostępnych środków finansowych na wsparcie producentów mleka i producentów świń wyniosła 245,74 mln zł

■ Poprawa sytuacji na rynku wieprzowiny

W wyniku działań państw członkowskich, w tym Polski, KE przyjęła rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2334 z dnia 14 grudnia 2015 r. wprowadzające prywatne przechowywanie wieprzowiny oraz ustalające z góry stawkę dopłat. Składanie wniosków w ramach mechanizmu trwało do 20.01.2016 r. Polscy przedsiębiorcy złożyli wnioski o objęcie przechowywaniem 5,9 tys. ton mięsa wieprzowego, co stanowiło 6,6% ilości ogółem w UE. ARR do 15.10. br. wypłaciła 8,2 mln zł.

■ Wnioski Polski do organów UE o wdrożenie skutecznych mechanizmów interwencyjnych, wsparcia producentów oraz działań prowadzących do zniesienia embarga rosyjskiego

Polska była inicjatorem dyskusji w zakresie potrzeby wdrożenia kolejnych działań stabilizujących rynek wieprzowiny. Oceniono, że podjęte dotychczas przez KE działania dotyczące realizacji mechanizmów kryzysowego wsparcia rynku, w tym dopłat do prywatnego przechowywania oraz nadzwyczajnej pomocy z tytułu spadku cen i dochodów rolniczych w sektorach hodowlanych są niewystarczające dla poprawy sytuacji rynkowej, w tym sytuacji dochodowej rolników. W związku z tym Minister wnioskował m.in. o przeznaczenie dodatkowych środków finansowych na wsparcie sektora wieprzowiny, rozszerzenie zakresu mechanizmów regulacji rynków, w tym uruchomienie mechanizmów promowania i wspierania eksportu, a także przywrócenie dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny.

W lutym 2016 r. wprowadzone zostały przepisy krajowe umożliwiające wypłatę tymczasowej nadzwyczajnej pomocy dla rolników w sektorach hodowlanych w kwocie 28,9 mln euro. Poza środkami pochodzącymi z budżetu UE, na realizację wsparcia przeznaczono z budżetu krajowego kwotę w wysokości równej środkom unij-

nym, dzięki czemu łączna pula dostępnych środków finansowych na wsparcie producentów mleka i producentów świń wyniosła 245,74 mln zł.

W ramach realizacji tymczasowej nadzwyczajnej pomocy dla rolników w sektorach hodowlanych łączna ilość zrealizowanych wypłat dla 63 tys. producentów świń wyniosła 122,8 mln zł.

■ Wprowadzenie systemu monitorowania sytuacji na rynku cukru oraz skutecznych instrumentów interwencji państwa w sytuacjach kryzysowych

Od jesieni 2015 roku przedstawiciele MRiRW uczestniczą w pracach nad przepisami, które mają obowiązywać po zniesieniu systemu kwot produkcji cukru i izoglukozy. Polska postuluje wprowadzenie przepisów unijnych niezbędnych do sporządzania przez KE szczegółowego bilansu cukru i izoglukozy w UE oraz nt. kształtu systemu raportowania cen cukru w UE m.in. na podstawie informacji przekazywanych przez producentów cukru i izoglukozy oraz rafinerie. Służy to zapewnieniu transparentności rynku. Szczegółowe dane rynkowe są niezbędne dla uczestników rynku, a także w celu szybkiego i adekwatnego reagowania w sytuacji zagrożenia wystąpieniem kryzysu na rynku. Wiele postulatów Polski zostało uwzględnionych w projektowanych przepisach.

■ Poprawa sytuacji na rynku mleka i przetworów mlecznych

Sektor mleczarski boryka się z zakłóceniami na rynku z powodu światowej nierównowagi między popytą a pytaniem, w której znaczącą rolę odgrywa przedłużenie do końca 2017 r. rosyjskiego zakazu przywozu produktów rolnych i spożywczych pochodzących z Unii. Instrumenty w postaci interwencji publicznej oraz prywatnego przechowywania masła i odtłuszczonego mleka w proszku były dostępne przez cały czas od września 2014 r. (ARR zakupiła interwencyjnie 35,9 tys. ton OMP, a dopłatami do prywatnego przechowywania ob-

jęła 4,3 tys. ton masła i 2,4 tys. ton OMP. W 2016 r. za zakup, transport i przechowywanie OMP ARR wypłaciła beneficjentom 233,1 mln zł, z tytułu rozliczania dopłat do prywatnego przechowywania masła i OMP – 0,7 mln zł).

W roku szkolnym 2015/2016 z programu „Mleko w szkole” administrowanego przez ARR skorzystało 2,64 mln dzieci

Aby sektor mleka i przetworów mlecznych mógł na nowo odnaleźć równowagę w obecnej trudnej sytuacji rynkowej, KE udostępniła pomoc dla producentów mleka w Unii.

W lutym 2016 r. wprowadzone zostały przepisy krajowe umożliwiające wypłatę tymczasowej nadzwyczajnej pomocy dla rolników w sektorach hodowlanych przewidzianej w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 2015/1853 w kwocie 28,9 mln euro. Na realizację wsparcia przeznaczono z budżetu krajowego kwotę w wysokości równej środkom unijnym, dzięki czemu łączna pula dostępnych środków finansowych na wsparcie producentów mleka i producentów sfermy wyniosła 245,74 mln zł. W ramach realizacji tymczasowej nadzwyczajnej pomocy dla rolników w sektorach hodowlanych łączna ilość zrealizowanych wypłat dla 91,5 tys. polskich producentów wyniosła 122,7 mln zł.

W celu stabilizacji sytuacji na rynku mleka wprowadzone zostały przepisy krajowe umożliwiające, przyznanie pomocy producentom mleka, którzy dobrowolnie ograniczą produkcję mleka krowiego. ARR zakwalifikowała łącznie 4,5 tys. producentów do udzielenia pomocy, a dopuszczona wielkość ograniczenia wyniosła 54,4 mln kg.

ARR kontynuowała również realizację programu „Mleko w szkole”. W roku szkolnym 2015/2016 skorzystało z niego 2,64 mln dzieci i uczniów, które spożyły 54 tys. ton mleka i jego przetworów.

■ Uszczelnienie dostępu do rynku zbóż z krajów trzecich w tym poprzez przestrzeganie parametrów jakościowych

Na skutek działań podjętych przez resort rolnictwa importowane zboża objęto zintensyfikowanymi i zaostrożonymi kontrolami jakości przez następujące Inspekcje: Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcja Weterynaryjna. Działanie to ma na celu wyeliminowanie importu do Polski taniego zboża gorszej jakości.

Na forum UE resort zabiega o zwiększenie ochrony celnej unijnego rynku zbóż. W tej sprawie złożono wnioski do Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ograniczenie importu powinno przyczynić się do stabilizacji sytuacji popytowo-podażowej na krajowym rynku i działać wspierająco na ceny ziarna. Kwestia zwiększenia ochrony celnej unijnego rynku zbóż jest również z inicjatywy Polski przedmiotem dyskusji w ramach państw Grupy Wyszehradzkiej oraz Bułgarii, Rumunii i Słowenii.

Polska na forum UE prezentuje stanowisko, że bezcłowe kontyngenty na import zbóż z Ukrainy zakłócają rynek wewnętrzny, szczególnie w regionach wschodnich kraju.

■ Przeprowadzenie restrukturyzacji infrastruktury logistycznej w tym ograniczenie działań monopolistycznych

W celu koncentracji podaży krajowych towarów rolnych na rynek krajowy, UE i światowy, podjęto w resorcie prace nad uruchomieniem elektronicznej platformy sprzedażowej (OTC). Pozwoli to na tworzenie dużych, jednorodnych partii towarów oraz ograniczenie kosztów transakcyjnych i ryzyka handlowego, w tym ograniczenie ryzyka cenowego, w oparciu o wystandaryzowane umowy i produkty. Przyczyni się do zwiększenia konkurencyjności istniejących struktur rynkowych celem zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości produktów dostosowanych do potrzeb i oczekiwań klientów na rynku krajowym, unijnym i rynkach zagranicznych.

Priorytetem resortu jest także stworzenie Polskiego Holdingu Rolno-Spożywczego, który dzięki eksportowej ekspansji ma szansę na uzyskanie wiodącej pozycji na rynku globalnym. Utworzenie grupy kapitałowej w oparciu o dysponowane zasoby przedsiębiorstw przetwórstwa spożywczego i obrotu towarowego – m.in. DTM ARRTRANS, który realizuje nową strategię eksportu (G2G) – znajdujące się pod nadzorem administracji rządowej, stworzyłoby szanse zachowania

majątku narodowego oraz stymulowania rozwoju kluczowych segmentów rynku rolnego w Polsce.

■ Doprecyzowanie zasad udzielania pomocy finansowej wstępnie uznanej grupom producentów owoców i warzyw na zrealizowane przez nie inwestycje ujęte w zatwierdzonych planach dochodzenia do uznania

Zmiana przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 lipca 2013 r. w sprawie szczególnych warunków przyznawania pomocy finansowej wstępnie uznanej grupie producentów owoców i warzyw oraz wykazu kwalifikowanych kosztów inwestycji ujętych w zatwierdzonym planie dochodzenia do uznania (Dz.U. poz. 872) polega na:

- wprowadzeniu obowiązku dołączania do wniosków o pomoc przedkładanych przez grupy producentów owoców i warzyw co najmniej trzech zapytań ofertowych oraz co najmniej trzech ofert zawierających ceny rynkowe co najmniej trzech nowych maszyn, urządzeń lub samochodów ciężarowych, których koszty mają zostać pokryte w ramach wnioskowanej pomocy;
- zastosowaniu zasady, zgodnie z którą wycena objętych wsparciem budynków i budowli zakupionych na rynku wtórnym ma być przeprowadzona metodą odtworzeniową;
- wykluczeniu możliwości zakupu inwestycji lub usług objętych pomocą finansową od członka grupy lub podmiotów powiązanych z nim osobowo lub kapitałowo z grupą lub członkami grupy w celu wyeliminowania transakcji o charakterze nierynkowym;
- wprowadzeniu dodatkowych ograniczeń dla objętych pomocą finansową kosztów opracowania części dokumentacji ekonomicznej i niektórych usług związanych z realizacją inwestycji.

■ Doprecyzowanie warunków uznawania organizacji producentów owoców i warzyw w zakresie określonych w statucie tych podmiotów zasad sprzedaży owoców i warzyw powiązaniem kapitałowo

Zmiana rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 września 2013 r. w sprawie warunków

wstępnego uznawania grup producentów owoców i warzyw, uznawania organizacji producentów owoców i warzyw oraz warunków i wymagań jakie muszą spełniać plany dochodzenia do uznania (Dz.U. z 2015 r. poz. 1530, z późn. zm.) polegała na nałożeniu na grupy i organizacje producentów obowiązku uzupełnienia zasad sprzedaży owoców i warzyw, które są elementem ich statutu lub umowy o wyłączenie możliwości prowadzenia przez te podmioty sprzedaży owoców i warzyw do podmiotów powiązanych kapitałowo lub osobowo z członkami tych podmiotów. Stosowne rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zostało opublikowane 14 września 2016 r.

■ Wdrożenie uregulowań UE umożliwiających udzielanie pomocy producentom owoców i warzyw w sezonie 2016/2017 w związku z kontynuacją wprowadzonego przez władze Federacji Rosyjskiej zakazu przywozu produktów rolno-spożywczych pochodzących m.in. z państw UE

W resorcie opracowano przepisy wdrażające rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/921 z dnia 10 czerwca 2016 r. ustanawiające dalsze tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia producentów niektórych owoców i warzyw. Zgodnie z założeniami KE, dzięki przeprowadzeniu operacji wycofania z rynku owoców i warzyw, za które udzielana będzie pomoc w ramach mechanizmu, ograniczona zostanie podaż tych produktów na rynku unijnym, a w rezultacie możliwe będzie ustabilizowanie cen oferowanych za nie producentom.

Na mocy przepisów krajowych polskim producentom owoców i warzyw będzie mogła zostać udzielona pomoc za wycofanie: 90 400 ton jabłek i gruszek, 10 900 ton pomidorów, marchwi, papryki słodkiej oraz ogórków i korniszonów, 500 ton śliwek i winogron stołowych oraz 600 ton brzoskwiń. W 2016 r. do ARR wpłynęło 12,1 tys. powiadomień od producentów zainteresowanych operacjami wycofywania z rynku 1,8 mln ton owoców i warzyw.

Ponadto, ARR w 2016 r. wypłaciła 573,6 mln zł do 313,1 tys. ton owoców i warzyw (głównie jabłek)

W 2016 r. ARR wypłaciła 573,6 mln zł do 313,1 tys. ton owoców i warzyw w ramach realizacji czwartej transzy tymczasowej pomocy na rynku owoców i warzyw

w ramach realizacji czwartej transzy tymczasowej pomocy na rynku owoców i warzyw.

Niezbędne działania na rynku tytoniu

W ramach PROW 2014-2020 wprowadzono m.in. dla plantatorów tytoniu możliwość korzystania z następujących instrumentów: *Premie dla młodych rolników*, *Restrukturyzacja małych gospodarstw*, *Modernizacja go-*

surowca tytoniowego (tj. wysuszonymi liśćmi tytoniu) w kraju.

Niezbędne działania na rynku chmielu

W ramach działań na rynku chmielu dokonano uproszczenia przepisów w zakresie certyfikacji, w tym opracowano nowy uproszczony wzór protokołu z pobrania próbek chmielu.

Zmiany w systemie wsparcia bezpośredniego sprzyjające zmniejszeniu deficytu białka paszowego

Opracowano nowe zasady przyznawania pomocy w sektorze roślin wysokobiałkowych, które będą miały zastosowanie od 2017 r. i będą sprzyjały budowaniu bardziej konkurencyjnej bazy surowcowej do produkcji pasz. Sektor roślin wysokobiałkowych zostanie podzielony na dwa podsektory: roślin strączkowych na ziarno i pastewnych. Płatność do roślin strączkowych na ziarno będzie przysługiwała do powierzchni upraw bobiku, grochu pastewnego, łubinów i soi.

Na wsparcie w sektorze roślin wysokobiałkowych będzie wydzielone 2% łącznej puli środków unijnych przeznaczonych na płatności bezpośrednie w Polsce. W odniesieniu do roku 2017 daje to kwotę wynoszącą prawie 68,24 mln euro, z czego aż 51,18 mln euro ma być przeznaczone na podsektor roślin strączkowych na ziarno.

Wprowadzane zmiany notyfikowano w KE.

W celu wdrożenia nowych rozwiązań opracowano projekt ustawy o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemu wsparcia bezpośredniego, który obecnie jest przedmiotem prac parlamentarnych.

Obowiązki związane z monitorowaniem i nadzorem nad uprawą tytoniu oraz produkcją i zbytem surowca tytoniowego mają zostać powierzone ARR

spodarstw rolnych, *Tworzenie grup i organizacji producentów*. Powyższe instrumenty ukierunkowane są na realizację priorytetu *Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych* oraz *Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie*.

Resort uczestniczył w pracach nad wdrożeniem dyrektywy 2014/40/UE w celu zapewnienia uproszczeń w zbyciu tytoniu oraz w pracach nad przepisami zmieniającymi ustawę o podatku akcyzowym w celu wprowadzenia ułatwień w rejestracji pośredniczących podmiotów tytoniowych oraz nie obejmowania restrykcjami grup producentów tytoniu.

Zgodnie z trwającymi pracami nad nowelizacją ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych, w celu uszczelnienia obrotu surowcem tytoniowym planowane jest powierzenie ARR obowiązków związanych z monitorowaniem i nadzorem nad uprawą tytoniu oraz produkcją i zbytem

Od 2017 r. obowiązywały będą nowe zasady przyznawania pomocy do roślin wysokobiałkowych. Na wsparcie w tym sektorze roślin przeznaczono kwotę w wysokości ponad 68 mln euro

■ Niezbędne działania na rynku roślin oleistych i białkowych

Zapotrzebowanie na surowce wysokobiałkowe w Polsce charakteryzuje się systematycznym wzrostem. Jest to konsekwencją utrzymującej się wysokiej dynamiki produkcji zwierzęcej. Zwiększa się popyt na pasze w chowie trzody chlewnej, w związku z postępującym procesem jego koncentracji i zmian technologii żywienia. Nie bez znaczenia jest również wzrost intensywności produkcji mleka, który powoduje, że zwiększa się zużycie pasz wysokobiałkowych w żywieniu krów mlecznych. Obecnie nie ma możliwości zastąpienia śruty sojowej innymi produktami pochodzenia krajowego. Substytucja GMO tradycyjnymi komponentami paszowymi jest trudna do przeprowadzenia ze względu na niską podaż krajowych surowców wysokobiałkowych (głównie śruty rzepakowej i nasion roślin strączkowych – grochu, bobiku i łubinu paszowego), która od lat nie pokrywa zapotrzebowania na białko paszowe.

Priorytetem jest zabezpieczenie kraju w białko paszowe konieczne do sporządzenia pełnowartościowych pasz, mających na celu pokrycie zapotrzebowania zwierząt na białko i energię.

Z uwagi na deficyt białka paszowego podjęte zostały działania wspierające zwiększenie ilości białka ze źródeł krajowych. W tym celu podjęty został program restytucji produkcji gatunków rodzimych roślin strączkowych celem częściowego zastąpienia importowanej śruty sojowej.

Od 1 stycznia br. realizowany jest program wieloletni na lata 2016-2020 pn.: *Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju.*

2.13. UNOWOCZEŚNIENIE DOTYCHCZAS STOSOWANYCH METOD PRZECHOWALNICTWA I PRZETWÓRSTWA PRODUKTÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH W CELU POPRAWY JAKOŚCI ŻYWNOŚCI

■ Działania na rzecz unowocześnienia metod przechowalnictwa i przetwórstwa produktów rolno-spożywczych realizowane w ramach programów wieloletnich

Na konkurencyjność polskich produktów znaczący wpływ ma ich jakość. Jednym z czynników wpływających na poprawę jakości żywności jest unowocześnianie metod przechowalnictwa i przetwórstwa produktów rolno-spożywczych. Wprowadzanie nowych metod przechowalnictwa i przetwórstwa żywności może pozytywnie wpłynąć na ograniczenie marnotrawienia żywności poprzez zastosowanie metod i technik wydłuża-

jących termin przydatności do spożycia. W tym celu planowana jest realizacja, przez Instytut Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. Prof. Wacława Dąbrowskiego, programu wieloletniego.

2.14. WPROWADZENIE MECHANIZMÓW EUROPEJSKIEGO PARTNERSTWA INNOWACYJNEGO

■ Innowacje w ramach PROW 2014-2020

Jednym z elementów wsparcia innowacyjności na obszarach wiejskich jest działanie *Współpraca* objęte PROW 2014-2020. Ma ono na celu, wspieranie współpracy pomiędzy rolnikami, przedsiębiorcami oraz naukowcami, aby ułatwić wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań do praktyki w sektorze rolnym, spożywczym i leśnym. W ww. działaniu przyjęto model wsparcia polegający na refundacji części kosztów związanych z funkcjonowaniem grup operacyjnych na rzecz innowacji oraz realizacją przez te grupy operacji, które prowadzi będą do opracowania nowych lub ulepszonych rozwiązań w zakresie nowych produktów, praktyk, procesów, technologii, metod organizacji i marketingu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym. Przedmiotem operacji będą produkty, praktyki, procesy lub technologie, związane z produkcją lub przetwarzaniem produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu UE (produkty rolne lub pierwszego przetworzenia), z zastrzeżeniem, że w przypadku praktyk, procesów lub technologii związanych z przetwarzaniem tych produktów, operacja zakończy się przetworzeniem na produkt także objęty załącznikiem nr 1. Beneficjenci wsparcia obowiązani będą do upowszechnienia rezultatów zrealizowanych operacji poprzez Sieć na rzecz Innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Nabór wniosków na ww. działanie zostanie uruchomiony w I kwartale 2017 r.

■ Usprawnienie przepływu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką

■ Działalność Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich

W celu wzmocnienia transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką rolniczą wykorzystywana jest przede wszystkim Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR). SIR tworzą: Centrum Doradztwa Rolniczego (jako instytucja koordynująca zadania Sieci w całym kraju) oraz 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego.

W ramach SIR zaplanowano na lata 2016-2017 przedsięwzięcia, które polepszą przepływ informacji

Jednostki Doradztwa Rolniczego

partnerów Sieci (obecnie jest ich 389).

■ Usprawnienie przepływu wiedzy pomiędzy nauką a doradztwem

W celu usprawnienia łączenia badań naukowych i praktyki rolnej poprzez promowanie szybszego i szerszego wdrażania innowacji w praktyce rolnej, instytuty badawcze angażują się w inicjatywę koordynowane przez resort rolnictwa, np. seminaria dla kadry zarządzającej instytutów badawczych i jednostek doradztwa rolniczego. Zapewnienie tego bezpośredniego kanału komunikacji jest działaniem odpowiadającym na żywotne potrzeby systemu doradztwa, pozwalając na zwiększenie jakości usług świadczonych przez ODR, a z drugiej strony na dostarczenie instytutom informacji o potrzebach praktyki rolniczej.

Innym działaniem na rzecz realizacji ww. działania jest włączenie

między nauką a praktyką oraz zapewniają sprzężenie zwrotne, czyli dopływ do nauki informacji o potrzebach odbiorców, jak również zapewniają zainteresowanym dostęp do informacji o innowacyjnych rozwiązaniach. SIR wspiera również dalszy rozwój współpracy pomiędzy doradcami a jednostkami badawczymi, poprzez realizację projektów, jak i pracę brokerów na rzecz grup operacyjnych EPI (*European Innovation Partnership*). W ramach działania Sieci organizowane są konferencje, wyjazdy studyjne, szkolenia i spotkania informacyjne. Poza organizacją operacji o charakterze szkoleniowym, jednym z zadań SIR jest poszukiwanie

do Rad Naukowych instytutów badawczych przedstawicieli praktyki rolniczej i doradztwa publicznego. Rozwiązanie to zostało wprowadzone w większości instytutów rezerwowych.

Podjęto również działania mające na celu nawiązanie współpracy pomiędzy Centrum Doradztwa Rolniczego i Instytutami Badawczymi nadzorowanymi przez MRiRW. Większość Instytutów zadeklarowało współpracę i podpisało stosowne porozumienia.

Rozpoczęto opracowywanie *Informatora o Instytutach badawczych*, w ramach którego, zostanie przedstawiona oferta Instytutów.

Biuletyn informacyjny nr 11-12/2016 (193). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Joanna Czapla, Waldemar Guba, Ewa Markowska-Bzducha, Justyna Matys, Dariusz Nieć, Krystian Poptawski, Bogusław Rzeźnicki, Karolina Dziewulska-Siwiek, Waldemar Sochaczewski, Witold Strobel, Anna Szczepaniec, Aleksandra Szelągowska, Agnieszka Szymańska.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Projekt graficzny: Paulina Furman, Artur Kubat, Magdalena Nawara. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I i II str. okładki:**

©Pantherstock / Photogenica, fotolia. **Zdjęcia na str. 1-40:** T. Darul, archiwum ARiMR, archiwum MRiRW, ©Pantherstock / Photogenica, fotolia. Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. (22) 623 11 75, (22) 623 20 68, fax (22) 623 15 00.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa <http://www.minrol.gov.pl>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>;

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 8 grudnia 2016 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowsky Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Konkurs Plastyczny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

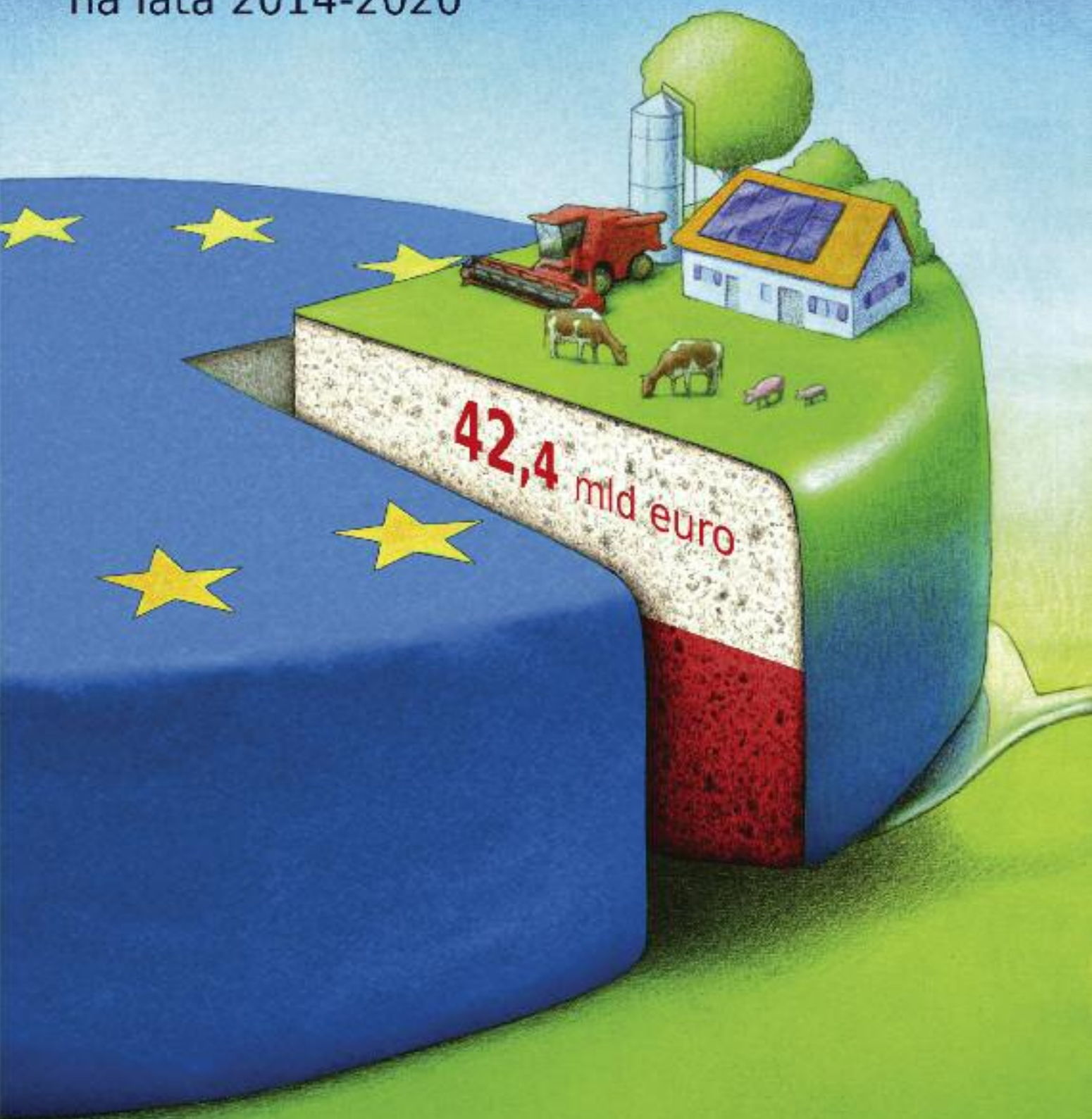
Praca konkursowa pt. „Nasza Polska Wieś”

Zespół Placówek Oświatowych - Przedszkole Kasinka Mała

Rok szkolny 2016/2017

Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej na lata 2014-2020

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Penet Komputer